Ազգ
Azg
armenian daily

14 ՅՈՒՆԻՍ 1996, ՈՒՐԲԱԹ, # 109 (1115)

ԱՄՆ-ը չի պաշտպանում Ելցինին, բայց մտահոգ է Զյուգանովի հավանական հաղթանակով

13 ՀՈՒՆԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում Ռուսաստանում Միացյալ Նահանգների դեսպանն ասել է, թե ԱՄՆ-ը չի պաշտպանում Ելցինի թեկնածությունը, ԱՄՆ-ը մտահոգ է Զյուգանովի հավանական հաղթանակով: Իսկ թե ի՞նչ կլինի, երբ ընտրությունները ինչ-որ պատճառով չկայանան, դեսպանն ասել է. «Մենք շատ կհիասթափվենք»: Իսկ Միացյալ Նահանգների նախկին պետքարտուղար Հենրի Քիսինջերն ասել է, թե ոչ միայն ռուս ազգայնականները, այլև ժողովրդավարներից շատ-շատերը բացահայտորեն խոսում են ծավալապաշտական ծրագրերի մասին:

Ըստ Աթենքի՝ Թուրքիան ագրեսոր է

ԱԹԵՆՔ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ-RL: Հունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը հունիսի 12-ին կոչ արեց եվրոպական միությանը դատապարտել «Թուրքիայի սպառնալիքները Հունաստանի տարածքների հանդեպ»: Պանգալոսը նշեց, որ եվրամիությունը չի կարող նույն վերաբերմունքն ունենալ Հունաստանի եւ Թուրքիայի նկատմամբ, քանի որ Հունաստանը միության լիիրավ անդամ է, իսկ Թուրքիան մասնակցի կարգավիճակ ունի: Նա ընդգծեց, որ Թուրքիան պետք է ճանաչվի ագրեսոր, իսկ Հունաստանը՝ ենթարկված այդ ագրեսիային:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

ԱՄՆ-ի կառավարությունը դեմ է ուղղակի օգնությանը Ղարաբաղին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի Պետդեպարտամենտը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որով արտահայտել է ԱՄՆ-ի կառավարության բողոքը 1997 թվականին Ադրբեջանին ցուցաբերվելիք օգնության մասին օրենքի ծեւակերպման դեմ:

Հայտարարության մեջ ասվում է. «1997 բյուջետային տարվա արտաքին ծախսերի գործունեության մասին հունիսի 11-ին Ներկայացուցիչների պալատի ընդունած որոշումը պարունակում է արտահայտություններ, որոնց նպատակը պետք է լիներ ընդլայնել Ադրբեջանի կարիքավորներին մարդասիրական օգնություն ցույց տալու ԱՄՆ-ի կառավարության հնարավորությունները: Սակայն կառավարությունը դեմ է որոշումը ներկայիս ծեւակերպմանը, որովհետեւ այն վնասաբեր քաղաքական մեկնաբանություն է տալիս Ադրբեջանին մարդասիրական օգնություն ցույց տալու ԱՄՆ-ի մտադրությանը: Այդ ծեւակերպումը Ադրբեջանն ընկալում է որպես ոտնձգություն իր անկախության եւ տարածքային ամբողջականության նկատմամբ, ներառյալ Լեռնային Ղարաբաղի շրջանը: Միացյալ Նահանգները կողմ են Ադրբեջանի անկախության եւ տարածքային ամբողջականության պահպանմանը: Մենք դեմ ենք այս տարածաշրջանում սահմանները փոփոխելու բոլոր փորձերին: Մենք նաեւ աջակցում ենք հետխորհրդային տարածքում բոլոր հակամարտությունների խաղաղ կարգավորմանը, որպեսզի յուրաքանչյուր ազգ լինի անկախ, բարգավաճ եւ անվտանգ: Միացյալ Նահանգների կառավարությունը այն կարծիքին է, որ այս որոշման ընդունումը կխափանի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ջանքերը:

Մենք դեմ ենք Ադրբեջանի Հանրապետության եւ Ղարաբաղի կարիքավորներին օգնության չափերը համեմատության մեջ դնելու բոլոր փորձերին: Սա կարող է դժվարացնել ամերիկյան կառավարության կողմից Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի փախստականների իրական պահանջները բավարարելու ջանքերը: Մենք կշարունակենք մարդասիրական օգնություն ցույց տալ Ադրբեջանի 780 հազար փախստականներին՝ մինչեւ որ այս նոր օրենքը քննարկվի Սենատի կողմից, եւ Սենատն ու Ներկայացուցիչների պալատը համատեղ փորձեն շտկել որոշման թերությունները»:

Մոսկվայի մետրոյում զոհվածներից մեկը՝ հայ

«Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությունը հայտնել է, որ երեքշաբթի օրը Մոսկվայի մետրոպոլիտենում տեղի ունեցած պայթյունի 4 զոհերից մեկը հայ է: 23-ամյա Սասուն Միքայելյանը պայթյունից հետո գիշերը տեղափոխվել է Սկլիֆոսովսկու անվան հիվանդանոց եւ մահացել է այնտեղ: Հայտնված է նաեւ, որ տուժածների գրեթե կեսը Կովկասից են:

Ադրբեջանցիները հանձնեցին խոշտանգված հայուհու դիակը

ԲԵՐԴ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1996 թվականի մայիսի 31-ին Չինարի գյուղի բնակիչ, 1963 թվականին ծնված Գոհար Ջաղաթյանը տնից դուրս էր եկել, եւ մինչեւ հունիսի 8-ը ոչ մի տեղեկություն չկար նրա գտնվելու վայրի մասին: Հունիսի 8-ին ադրբեջանական կողմը Տավուշի սահմանապահ զորամասին տեղեկացրել է իրենց մոտ դիակ գտնվելու մասին: Նույն օրը հակառակորդ կողմը սահմանապահ զորամասին է հանձնել Գոհար Ջաղաթյանի խոշտանգված մարմինը:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ազգային եկամուտը կուտակվում է քիչ թվով հայերի ձեռքում

Արտաքին ֆինանսավորումը վճռորոշ գործոն վերափոխությունների ընթացքում

«Ազգը» հանգամանորեն անդրադարձել է Հայաստանի մարդկային զարգացման 1996 թ. զեկույցին, որը նախապատրաստվել է ազգային փորձագետների մի մեծ խմբի օժանդակությամբ: Այսօր կներկայացնենք ծրագրի առաջին գլուխը, որը նվիրված է «Sustainable» մարդկային զարգացման հայեցակարգին: Սակայն մինչ մանրամասներին անցնելը նշենք, որ «կենսունակ զարգացում» տերմինը շատերի կողմից միանշանակ չի ընդունված, քանի որ արհեստականորեն ստեղծված բառ է եւ նոր-նոր է մտնում գործածության մեջ: Զեկույցի կազմողները նշում են, որ այն անգլերեն «sustainable development»-ն է, որը բարգմանվում է ինքնաբավ, ինքնավերարտադրող, ինքնապահպան, կայուն, հարատեւ զարգացում: Բայց քանի որ, նշված հոմանիշներից եւ ոչ մեկը ըստ ազգային խորհրդատու համակարգող Վիկտորիա Տեր-Նիկողոսյանի, լիովին չի բացահայտում «sustainable» բառի ճիշտ իմաստը, գտնվեց «կենսունակ» բառը: Ի վերջո, ի՞նչ է այդ հայեցակարգը: Այն իմաստավորում է միայն այն դեպքում, երբ որպես նպատակ է ընդունվում մարդկային առաջընթացի գաղափարը: Ըստ զեկույցի հենց այդ դրույթը կարող է օգնել հաղթահարելու ներկա եւ ապագա բնույթները, ընդգրկել բոլորի կենսական կարիքները եւ աշխատել ի նպաստ ոչ միայն ներկա, այլեւ գալիք սերունդների պահանջների բավարարման: Վիկտորիա Տեր-Նիկողոսյանի ասելով, տարիներ շարունակ ընդունված էր, որ որեւէ երկրի զարգացման աստիճանը բնութագրվում է մեկ շնչին ընկնող համախառն արտադրանքի արդյունքով: Սակայն միշտ չէ, որ այս ցուցանիշը արտացոլում է երկրի բնակչության իրական բարեկեցությունը, քանի որ այն ոչ միայն չի շոշափում մարդկային զարգացման առանցքները, այլեւ չի արտացոլում եկամտի բաշխման ձեւերը:

Տես # էջ 2

ՓԱՐԻԶ

Ժակ Շիրակի օրհնությամբ Հայաստանում կկառուցվի նոր ատոմակայան

ՓԱՐԻԶ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՏ AFP: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը չորեքշաբթի օրը դրական պատասխան է տվել Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի՝ Ֆրանսիայի կողմից Հայաստանում նոր ատոմակայան կառուցելու խնդրանքին: Նրա հետ Ելիսեյան պալատում բանակցությունները անցկացնելուց հետո Շիրակն ասել է, որ Ֆրանսիան կանի հնարավոր ամեն բան «Հայաստանի ջանքերին» աջակցելու համար: Երբ Տեր-Պետրոսյանը Շիրակին հարցրել է ֆրանսիական ընկերությունների կողմից Հայաստանում նոր ատոմակայան կառուցելու հնարավորությունների մասին, Շիրակը պատասխանել է, որ էներգետիկ անկախություն ունենալու Հայաստանի ցանկությունը «լիովին արդարացված է եւ Ֆրանսիան կանի առավելագույնը որպեսզի հնարավորություն տա իրականացնել Հայաստանի իշխանությունների կողմից ծրագրավորված նախագծերը»: Հայաստանը էներգիայի սուր կարիք ունի, եւ չորեքշաբթի օրը Ֆրանսիայի առաջատար գործարարների հետ կայացած հանդիպման ժամանակ Տեր-Պետրոսյանը ասել էր, որ իր երկիրը ֆրանսիական ատոմակայանի կարիքն ունի 2005 կամ 2007 թվականին: Ֆրանսիան արդեն մասնակցել է Երեւանի մոտակայքում գտնվող Մեծամորի ատոմակայանի անվտանգության ուժեղացմանը:

Հունիսի 13-ին, հաղորդում է Արմենպրեսը նույն օրը, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Ֆրանսիայի կառավարության տանը՝ Մատինյոնում, հանդիպել է վարչապետ Ալեն Ժյուպեի հետ, այնուհետեւ «Կրիոն» հյուրանոցում արտաքին գործերի նախարար Էրվե դը Շարետի, իսկ «Լյուքս» հյուրանոցում Ազգային ժողովի նախագահ Ֆիլիպ Սեգենի հետ:

Պատվիրակությունը Հայաստան կվերադառնա այս գիշեր:

Մոսկվա. Հարցախույզները զուգակում են երկրորդ փուլ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Հունիսի 12-ը Ռուսաստանում նախագահական ընտրությունների առնչությամբ անցկացված հարցախույզների հրապարակելու վերջին օրն էր, որից հետո սոցիոլոգիական կենտրոններն այլեւս իրավունք չունեն հրապարակել իրենց տվյալները: Այդ առնչությամբ Մոսկվայում ներկայացվեցին միանգամից մի քանի կենտրոնների վերջին տվյալները: Բոլոր հայտնի կենտրոնները նշում են, որ առաջին փուլում ընտրությունները չեն ավարտվի եւ երկրորդ փուլ դուրս կգան Բորիս Ելցինն ու Գենադի Զյուգանովը: Նագզար Բեսանեկիի կենտրոնի տվյալներով, առաջին փուլում Ելցինը կհավաքի քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ձայների 40, Զյուգանովը 31, Յավլինսկին 11, Լեբեդը 9, Ժիրինովսկին 5 տոկոսը եւ այլն: Յուրի Լեւադայի ներկայացրած պատկերը մի փոքր այլ էր. Ելցին՝ 30-36 տոկոս, Զյուգանով՝ 29-33, Լեբեդ՝ 10 եւ Յավլինսկի՝ 8 տոկոս: Նույն Բեսանեկին զգուշացրեց, որ ընտրողների մոտ 15 տոկոսը վերջնական որոշում է կայացնում միայն վերջին օրը, ինչը բնորոշ է ողջ աշխարհին: Իսկ, օրինակ, Ելցինի կողմնակիցների թվի վերջին ամսվա անհավասարելի աճը, ըստ Բեսանեկիի, ամենեւին չի նշանակում, որ աճում է Ելցինի վարկանիշը, այլ այն մարդկանց թիվը, որոնք գտնում են, թե պարզապես անհրաժեշտ է քվեարկել Ելցինի օգտին: Նախագահի իրական վարկանիշը, Բեսանեկիի կարծիքով, 28 տոկոսից չի անցնում: Իսկ Բորիս Գրուշինը մատնանշել է, թե Ռուսաստանի պայմաններում սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքներն ընդհանրապես հավատի համարել չի կարելի:

Ջանկառլո Արագոնան՝ ԵԱՀԿ գլխավոր քարտուղար

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Դեսպան Ջանկառլո Արագոնան նշանակվել է Եվրոպայում անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության գլխավոր քարտուղար: Նրա թեկնածությունը ներկայացրել է ԵԱՀԿ նախագահող, Շվեյցարիայի արտգործնախարար Ֆլավիո Կոտտին՝ կազմակերպության Նախարարների խորհրդի անունից:

Արագոնան այս պաշտոնում փոխարինում է գերմանացի Վիլհելմ Հոյնկին, որի լիազորությունները ավարտվում են հունիսի 14-ին:

Ջանկառլո Արագոնան ծնվել է Միլանում (Իտալիա) 1942 թվականին: 1969 թվականից դիվանագիտական աշխատանքի է կատարում: Աշխատել է Վիեննայում, Լագոսում, Հռոմում, Լոնդոնում եւ Բրյուսելում: 1995 թվականից Իտալիայի արտգործնախարարի կաբինետի ղեկավարն է: ԵԱՀԿ գլխավոր քարտուղարի պաշտոնում նրա լիազորությունները մեկնարկում են հունիսի 15-ից եւ կշարունակվեն երեք տարի:

«Զյուգանովը կհաղթի այժմ, իսկ Ժիրինովսկին 2000 թ.»

Գենադի Զյուգանովն ու Վլադիմիր Ժիրինովսկին հինգշաբթի օրը Մոսկվայում մամուլի ասուլիսներ էին հրավիրել, թե իբր ծանոթ է սոցիոլոգիական ծառայությունների հարցումների «փակ» տվյալներին, ըստ որոնց, հունիսի 16-ին իր օգտին քվեարկելու է ընտրողների 2/3-ը: Անդրադառնալով նույն այդ ծառայությունների հրապարակած թվերին, ՌԴԿԿ-ի առաջնորդը ծիծաղ տալով ասել է, թե 2 ամսվա ընթացքում նախագահ Ելցինի վարկանիշը չէր կարող 6 տոկոսից հասնել 40-ի. «Նման արագությամբ աճում է միայն քուսակցությունն արեւադարձային գոտում», հեգնել է Զյուգանովը: Նա համոզմունք է հայտնել, թե ով էլ Ռուսաստանում գա իշխանության գլուխ, հարկադրված է լինելու 3 հիմնախնդիր լուծել. աշխատեցնել տնտեսությունը, հաղթանակ տանել հանցագործ աշխարհի ու կոռուպցիայի դեմ եւ սոցիալական օգնություն ցուցաբերել նրանց, ովքեր ի վիճակի չեն իրենք իրենց պաշտպանել: Զյուգանովը համոզված է նաեւ, որ այս կամ այն ձեւով Խորհրդային Միության վերականգնումն անխուսափելի է, սակայն նոր միությունը պետք է ստեղծվի բռնի ուժի գործադրման միջոցով, այլ պետք է հիմնվի ժողովուրդների բարի կամքի վրա: Զյուգանովի մամլո ասուլիսից անմիջապես հետո Ռուսաստանի Պետդումայում կայացել է նաեւ Վլադիմիր Ժիրինովսկու ասուլիսը, որն առաջին անգամ լինելով այլեւս չի խոսել գալիք ընտրություններում իր հաղթանակի մասին, սակայն համոզմունք է հայտնել, որ 2000 թ. նախագահական ընտրություններին ինքն անխուսափելիորեն հաղթելու է:

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Եւ որոնցի ճիշտ պատկերը ստացվի, Միացյալ ազգերի զարգացման ծրագիրը մշակել է մարդկային զարգացման գնահատման նոր չափանիշ` Մարդկային զարգացման համաթիվը: Այդ համաթիվը հիմնվում է 3 ցուցանիշների վրա` երկարակեցություն, կրթական մակարդակ եւ կենսամակարդակ: Ըստ այդ ցուցանիշի էլ որոշվում է, թե աշխարհում տվյալ երկիրը ինչպիսի տեղ է զբաղեցնում: 174 երկրների շարքում, որոնք բաժանվում են բարձր, միջին եւ ցածր զարգացման

7,3, 1993 թ.` 9, ապա 1994 թ.` 20,6, իսկ 1995 թ.` 27: Վերջինը վերաբերում է միայն Երեւանի բնակչությանը: Այսինքն` այդ թվի բարձրացումը նշանակում է, որ քիչ մարդկանց ձեռքում է կուտակվում ազգային հարստությունը: Ըստ որում, վերջին թիվը նշանակում է նաեւ, որ բարձր եկամուտ ունեցող 20 տոկոսի եկամուտը ստորին 20 տոկոսի եկամուտներից գերազանցել է 27 անգամ, որը համապատասխանում է Ջինիի գործակցի 0,65-ին: Ըստ Վիկտորիա Տեր-Նիկողոսյանի, եթե 0,65-ը մոտենում է 1-ին, նշանա-

կիցները մոտ են եղել, բայց Արգենտինայի մասնավոր հատվածի սոցիալական ծախսերը կազմել են 55 տոկոս (1988 թ.): Հայաստանի մասնավոր հատվածի սոցիալական ծախսերի վերաբերյալ ստույգ տվյալների բացակայությունը թույլ չի տալիս համակողմանի գնահատել այդ ծախսերը: Դրանց մեծ մասը կատարվում է ստվերային տնտեսության ոլորտում եւ պաշտոնական հաշվետվություններում չի արտացոլվում: Ուստի նման իրավիճակում բնակչության խոցելի խմբերի համար վճռական նշանակություն են

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ազգային եկամուտը կուտակվում է քիչ թվով հայերի ձեռքում

մակարդակների, Հայաստանը 1992 թ. զբաղեցրել է 90-րդ տեղը, իսկ 1993 թ. մեկ շնչի հաշվով նույնպես մնացել է ցածր եւ ցուցանիշը եղել է 0,091: Ինչպես նշվում է զեկույցում, աշխարհում դրանից ցածր մեկ շնչի համախառն ներքին արտադրանք միայն վեց երկիր ունի: Իդեպ, Հայաստանի ցածր ցուցանիշը բացատրվում է պատերազմական հատվածի խաթարման արդյունքով:

Սակայն ժողովրդի կենսամակարդակն ավելի լավ ներկայացնելու համար առաջացավ մարդկային զարգացման համաթիվը ճշտելու եւ ստուգելու անհրաժեշտություն: Այստեղ օգտագործվում են եկամտի բաշխման շեղված 2 տարբեր գործակիցներ: Դրանցից մեկը` Ջինի գործակիցն է, որը 1993 թ. Հայաստանի համար կազմել է 0,45: Իսկ եկամուտների անհամաչափությունը նշելու համար օգտագործվել է նաեւ այն ցուցանիշը, ըստ որի բնակչության բարձր եկամուտ ունեցող վերին 20 տոկոսի եկամուտը համեմատում են ստորին 20 տոկոսի եկամտի հետ: Ըստ որում, Հայաստանում, երբ 1991 թ. այդ եկամտի բաժինը կազմել է 6,4, 1992-ին

կում է, որ ազգային հարստությունը կուտակված է մեկ մարդու ձեռքում: Համեմատության համար նշենք, որ նույն համեմատությունը 1991 թ. սկանդինավյան երկրներում եղել է ամենացածրը` 5,7, իսկ Բրազիլիայում` ամենաբարձրը` 32,1: Զեկույցը նշում է, որ 1991 թ. ի վեր անհամաչափ եկամուտ վաստակող խմբերի միջեւ ճեղքվածքը հսկայական արագությամբ լայնանում է:

Կարեւոր է նաեւ մարդկային զարգացման ֆինանսավորումը, որը կատարվում է չորս աղբյուրներից. 1. անմիջական եկամուտ (նաեւ վաստակում), 2. պետական ծախսեր (Հայաստանում այդ ցուցանիշը մոտ է սահմանված 5 տոկոս մակարդակին եւ աստիճանաբար աճում է), 3. մասնավոր սոցիալական ծախսեր (անհատները միջոցներ են հատկացնում սոցիալական ծառայություններին) եւ 4. արտասահմանյան օգնություն, որը չի հատկացվում սոցիալական ծախսերին:

Նորից աղբյուրի մասին զեկույցը Հայաստանի եւ Արգենտինայի վերաբերյալ համեմատություն է տալիս, նշելով, որ 1990 թ. երկու երկրների պետական ծախսերի գործա-

ստանում կատարվող պետական ծախսերը:

Ինչ վերաբերում է չորրորդ աղբյուրին, ապա ինչպես նշեց մեր զրուցակիցը, առայժմ Հայաստանը հիմնականում ստանում է դրսից ներկրվածը եւ նույնիսկ էներգակիրների գինը չենք կարողանում վճարել: Մինչդեռ, միայն 1995 թ. Հայաստանին տված երկկողմ եւ բազմակողմ նվիրատուներից հատկացված մարդասիրական օգնության ծավալը կազմել է 182,5 մլն ԱՄՆ դոլար: Հայաստանը մեկ շնչի հաշվարկով աշխարհի հիմնական մարդասիրական օգնություն ստացողներից մեկն է (1995 թ.` 48,7 ԱՄՆ դոլար): Արտաքին ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալը 1995 թ. կազմել է 408 մլն դոլար, իսկ 1996 թ. նախատեսված է հատկացնել 336,3 մլն ԱՄՆ դոլար: Զեկույցում նշված է, որ ըստ վերոհիշյալ թվերի, արտաքին ֆինանսավորումը շարունակվում է վճռորոշ դեր խաղալ Հայաստանում ծավալվող վերափոխումների գործընթացում: Ըստ որում, պարզված է, որ մարդասիրական օգնությունը 1996 թ. կկազմի ընդհանուրի միայն 45,4 տոկոսը:

Ա. Հ.

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

«Թափանցիկության սկզբունքը» չի՞ սահմանափակի արդյոք հասարակական կազմակերպությունների գործունեության ազատությունը

Հայաստանի իրավագետների եւ փաստաբանների միության նախաձեռնությամբ հունիսի 13-ին կայացավ Հասարակական կազմակերպությունների մասին ՀՀ օրենքի նախագծի քննարկումը, որին մասնակցում էին ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Էդ. Եգորյանը եւ Հայաստանի արդարադատության նախարարությունում գրանցված շուրջ 70 հասարակական կազմակերպություններ (ՀԿ-ներ): Էդ. Եգորյանը ներկայացրեց օրենքի նախագծի առանձնահատկությունները, սկզբունքները: Անդրադառնալով ՀԿ-ների գործունեության հրապարակայնության ապահովման` օրենքի նախագծի պահանջներին, պրն Եգորյանը նշեց, որ ՀԿ-ների գործունեության «թափանցիկության սկզբունքը», առաջարկվել է միջազգային փորձագետների կողմից:

Ինչ վերաբերում է ՀԿ-ների համար հարկային արտոնություններ սահմանելուն, դրան ԱԺ հիշյալ հանձնաժողովի նախագահը դեմ էր: ՀԿ-ների ներկայացուցիչները Էդ. Եգորյանի ուշադրությունը հրավիրեց օրենքում տեղ գտած հակասությունների վրա, որոնց մեծ մասի շտկման անհրաժեշտության հետ պրն Եգորյանը համաձայնվում էր: Սակայն նա չհամաձայնվեց բարեգործական կազմակերպություններին հարկերից ազատվելու առաջարկին:

Քննարկման ժամանակ պարզվեց նաեւ, որ օրենքի նախագծից հանվել է ՀԿ-ների` արդարադատության նախարարությունում վերագրանցվելու պահանջը: Այս առումով նրանց առաջարկվում է օրենքի նախագծի ամբողջությամբ ընդունելուց հետո մշակել եւ ընդունել ՀԿ նոր կանոնադրությունը:

ՀԿ-ների ներկայացուցիչների մեծ մասը ողջունեց նման նախաձեռնությունը: Նրանցից մեկը, սակայն այս հանդիպումը համարեց ինքնանպատակ, քանի որ օրենքի նախագծերը ՀԿ-ների բաժանվել են միայն քննարկման սկզբում:

Այստեղ Արթ. Բաղդասարյանը (ԱԺ պատգամավոր, ներկայացնում էր փաստաբանների միությունը եւ վարում հանդիպումը) անկեղծորեն նշեց. «Ստացվում է այնպես, որ մի անգամ պիտի գային, որ բաժանեին, մյուս անգամ էլ գային, որ քննարկեին»:

Կարծում ենք, որ այս տեխնիկական եւ կազմակերպական բացթողումը էապես ազդեց քննարկման վրա:

Իսկ ՀՀ Մարդու իրավունքների պաշտպանության միության ներկայացուցիչը ելույթի համար ձայն խնդրեց միայն շնորհակալություն հայտնելու համար եւ հիշեցնելու, որ կոմունիստների ժամանակ նման քննարկում չէր կարող լինել:

Հարկ ենք համարում նկատել, որ վաղուց արդեն ժամանակն է, որ նման շահագրգիռ քննարկումները դառնան ոչ թե «շնորհակալության առարկա կամ ժողովրդավարության մեծ նվաճում համարվեն, այլ ընդունվեն բնական:

«Արժանապատվություն» ՀԿ-ի ներկայացուցիչը մերժեց օրենքի նախագիծն ամբողջությամբ, նշելով, որ իրենք նոր նախագիծ կներկայացնեն:

Վերջում նշենք, որ քննարկումը, կարծում ենք, շտկումներ կմտցնի օրինագծի տեքստում: Ցավալին միայն այն էր, որ հանդիպմանը ներկա ՀԿ-ների ներկայացուցիչների մի մասը անտարբեր մնալով քննարկմանը, ավելի շատ զրուցելով էին զբաղված, ինչն էլ դարձավ քննարկմանը մեծապես խանգարող աղմուկի պատճառը:

Իսկ հունիսի 18-ին, ժամը 15-ին, ՀՀ արդարադատության նախարարությունում նախատեսվում է քննարկել «Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանը ասիական ցուցահանդեսում

Այս տարի նոյեմբերի 10-20-ը Մանիլայում կկայանա Ասիաս-96 միջազգային ցուցահանդեսը: Այն ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի նախաձեռնությունն է, որ ուղղված է խաղաղօվկիանոսյան ավազանի զարգացող երկրների տնտեսության խթանմանը: Այդ կապակցությամբ օրերս Երեւան են ժամանել Միջազգային ցուցահանդեսային կենտրոնի աշխատակիցներ տիկին Արասելին եւ պրն. Դիմասոնը (Ֆիլիպիններ): Երեկ Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատում կայացավ նրանց հանդիպումը լրագրողների հետ: Հյուրերի նպատակն է ծանոթանալ հայկական ձեռնարկություններին եւ մրցութային կարգով, որպես ցուցահանդեսի մասնակիցներ, ընտրել դրանցից երկուսին: Կենտրոնը ֆինանսավորում է ստացել ճապոնական կառավարությունից եւ մրցութային հետազոտություններ պետք է անցկացնի ԱՊՀ բոլոր երկրներում: Առաջին օրերի այցելությունները վաճառասներ արդեն մեծ տպավորություն թողեց ֆիլիպինյան հյուրերի վրա: Նրանց հատկապես հետաքրքրեցին հայկական գորգերը, ջահերը (մասնավորապես` օպսիդիանից պատրաստված), կահույքը, հայկական հուշանվերները, զարդեղենը, քանի որ դրանք պիտի ներկայացվեն արեւելյան շուկա, ուր պերճանքի առարկաները շատ հարգի են: Այսօր կժամանի ցուցահանդեսային կենտրոնի եւս մեկ աշխատակից, ապա նրանք կայցելեն «Հայգորգ» միավորում, Իջեւանի գորգագործական կոմբինատ, կահույքի մի շարք ֆաբրիկաներ եւ հուշանվերներ պատրաստող փոքր ձեռնարկություններ:

Մրցույթով ընտրված երկու ձեռնարկությունների մասնակցությունը կազմակերպիչներն ապահովելու են ամբողջապես իրենց հաշվին: Հայաստանին հատկացվելու է 18 քառ. մ. տարածք: Իրենց ծախսերով կարող են մեկնել այլ ձեռնարկություններ եւս. ի դեպ, ցուցադրանքի համար հատկացվող տարածքը եվրոպական ցուցահանդեսների համեմատ շատ մատչելի գին ունի` քառ. մետրը` 150-180 դոլար:

Ինչպես հայտնեց ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատի փոխնախագահ Վ. Մինասյանը, պալատը կօժանդակի, որպեսզի մրցույթում հաղթած ձեռնարկությունների միջոցով ներկայացվեն այլ արտադրատեսակներ եւս:

Ա. Գ.

ԴԱՏ

Պարզաբանումներ ոստիկանների սպանության վերաբերյալ

«Վահան Հովհաննիսյան+30 գործով» դատավարության վերջին նիստերում ամբաստանյալները պարզաբանումներ են տալիս ոստիկանների հետ տեղի ունեցած բախման վերաբերյալ: Ամբաստանյալների հարցումների շնորհիվ երեւեց ճշմարիտ պատկերը, որ ոստիկանները պետական անվտանգության աշխատակիցներ չեն եղել եւ իրավունք չունեին կանգնեցնելու ամբաստանյալ Արմեն Աղաջանյանին ղեկավարող ավտոմեքենան: Վերջինս, ինչպես նաեւ այդ պահին ավտոմեքենան վարող Կարեն Է. Կարապետյանը հայտնեցին, որ կարող էին չենթարկվել ոստիկաններին ու չկանգնել, մանավանդ որ մեքենայում գտնվող տղաներից մեկը (Նայիրի Կարոն հայտնեց, որ ինքն է եղել սարքը) ասել է` չկանգնես: Ա. Աղաջանյանը բացատրություն չուներ հարցին, թե ինչու ավելորդ լարվածություն չստեղծելու համար կանգնեց: Կանգնելուց հետո իր ավտոմեքենայում գտնվող տղաներից իրենք փախուստի են դիմել, իսկ մեկին ոստիկանները հարկադրաբար նստեցրել են իրենց ավտոմեքենան: Սակայն այդ պահին «Նիվա» մակնիշի ավտոմեքենայով իրենց մոտեցած ամբաստանյալ Արթուր Նազարյանի ու ոստիկանների միջեւ վիճաբանություն է սկսվել, որի հետեւանքով էլ տեղի է ունեցել չարաբաստիկ սպանությունը:

Հայտնենք, որ չգիտեր ովքեր էին կրակողները, սակայն փաստն է, որ առաջին գնդակից կրակեցին: Իրենց հետ տղաներից մեկը վիրավորվել էր եւ նրան թվացել է, թե ոստիկանների կրակոցից է եղել: Շոկի մեջ գտնվելով իրեն թվացել է, որ ավտոմեքենան անցել է ընկած ոստիկանի վրայով: Ա. Աղաջանյանը իրեն մեղավոր էր ճանաչում նրանով, որ պատասխել է կատարված հանցանքի: Նա ծերբակալվել է դեպքից մի քանի օր հետո, 100 օր գտնվել է կալանքի տակ, այնուհետեւ նրա խափանման միջոց կալանքը փոխվել է, քանի որ կինը երեխայի էր սպասում: Ամբաստանյալին ուղղված դատախազ Չարխիֆալյանի հարցը` չէ՞ք հիշում ոստիկաններից ով ասաց «մի խփիր, երեխա ունեմ», կարծես նախորդ նիստի լարվածությունը պահպանելու միտում ուներ: Թեեւ ամբաստանյալը նման արտահայտություն չէր հիշում, սակայն դա չխանգարեց, որ տուժողները կրկին լեզվակռվի բռնվեն դահլիճի հետ ու նույն դժբախտությունը ցանկանան մյուսներին: Իդեպ, այդ թեմայով վիճաբանություններին, ինչպես նկատել էին փաստաբանները դեռեւս նախորդ նիստում, նպաստում է դահլիճի անկառավարելի վիճակը: Բանն այն է, որ դահլիճում խստորեն զատորոշված են բոլոր մասնակիցների տեղերը, այդ թվում նաեւ տուժողների: Սակայն, չգիտես ինչու, տուժողների մի մասը տեղ է զբաղեցնում առաջին շարքում` հասարակական մեղադրողի ու ամբաստանյալներից մի քանիսի արանքում: Նախորդ նիստում փաստաբանները, նկատել էին, որ դահլիճում անկառավարելի վիճակն չանդրադարձավ այդ «նույնակ միտությանը» համագործակցությամբ, սակայն նրանց դժգոհությունները ուշադրության չարժանացան: Մինչդեռ, դահլիճի խաղաղությունը ապահովելու համար օրինապահության ներկայացուցիչը «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության տնօրեն Մարտո Սողոմոնյանից պահանջում էր հեռանալ դահլիճից, որովհետեւ նրա մասնակցի վկայականը անգլերենով է գրված, որն իրեն անհասկանալի է:

Ինչեւէ, վերադառնալով բուն նյութին, նշենք, որ ամբաստանյալները էական հակասություններ նկատեցին Ա. Աղաջանյանի ցուցմունքներում: Այդ մասին ընդգծեց նաեւ փաստաբան Զաքոյանը, որը դատարանին միջնորդեց նաեւ կարճել Ա. Աղաջանյանի դեմ հարուցված քրեական գործը, որովհետեւ Քր. օր-ի 205-րդ հոդվածի 1-ին մասով նրան առաջադրված մեղադրանքը տեղ է գտել Սահմանադրության ընդունման առթիվ հայտարարված համաներման շրջանակում: Սակայն նախաքննական մարմինն անտեսել է այդ հանգամանքը: Միջնորդությունը պաշտպանեցին ամբաստանյալներն ու փաստաբանները, իսկ պետական մեղադրող Լ. Չարխիֆալյանը միջնորդությունը մերժեց, պատճառաբանելով, որ 205-րդ հոդվածի 1-ին մասը համաներման ուժով չի կարճվում: Ավելին, Ա. Աղաջանյանի հանցանքը 99 հոդվածով դասակարգելու պարտականությունը, որը 5 տարի ազատազրկում է նախատեսում: Դատական կոլեգիան համաձայնեց պրն. Չարխիֆալյանի կարծիքին եւ մերժեց միջնորդությունը:

Ա. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

անդրադարձ

Ղարաբաղյան հակամարտի կարգավորմանն ուղղված բանակցությունների գրեթե ամեն փուլում ադրբեջանական ներկայացուցիչները ԼՂՀ զինված ուժերի կողմից վերահսկվող տարածքների վերադարձի խնդիրը փորձում էին եւ շարունակում են փորձել ներկայացնել իբրեւ փրկություն բոլոր դժբախտություններից, մոռանալով սակայն այն ճշմարտությունը, որ պատերազմն ընթանում էր հենց մինչ այդ տարածքների գրավումը: Պատճառների ու հե-

մեկը: ԼՂՀ պաշտոնյաները բազմիցս նշել էին, որ անհերքելիության է դիվանագիտությունը կառուցել մեծապես պատկերացումների վրա, ինչպես նաեւ մեծապես պահանջներ ներկայացնել Ստեփանակերտին, ինչի պատճառով բանակցությունները գրեթե չեն շարժվում մեռյալ կետից:

Ի տարբերություն պաշտոնական Բաքվի, սահմանների հարցում ղարաբաղյան կողմը ըստ էության ճկունություն է դրսեւորել է բավականին հստակ դիրքորոշում: Միջազգային բոլոր հանձ-

մեկ այլ տեսակետ, ըստ որի Ղարաբաղը կարող է Ադրբեջանի մաս կազմել, պահպանելով վերանվաճված տարածքների նկատմամբ վերահսկողությունը:

Մի շարք անկախ դիտորդների կարծիքով, Ղարաբաղը Իսրայելի եւ Թուրքիայի օրինակով պետք է վարի «կասեցված փաստի քաղաքականություն» եւ վերաբնակեցնի հիշյալ տարածքները, որոնց պատմական պատկանելիությունը չի հարցվում նույնիսկ ընդդիմախոսների կողմից: Նրանց համոզ-

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ. Պետություն առանց սահմանների՞

տեւանքների նման տեղափոխումը ըստ հաճախ խառնաշփոթ է առաջացնում բանակցային գործընթացում, որն ամեն անգամ ստիպված են լինում հաղթահարել ԼՂՀ պաշտոնյաները: Ուշագրավ է, որ պահանջելով անվերապահորեն դուրս բերել հայկական ուժերը գրավված շրջաններից, ադրբեջանական դիվանագետներն ակամա բախվում են իրենց համար այնքան անցանկալի ԼՂՀ կարգավիճակի հիմնական տարրերից մեկին՝ սահմանների հարցին, առանց որի կարգավորման որեւէ լուրջ առաջխաղացում հայ-ադրբեջանական երկխոսության ընթացքում անհնարին է պատկերացնել: Եվ իրոք դժվար է ընդունել այն իրավիճակը, երբ Ղարաբաղից պահանջում են ետ քաշել զորքերը վերահսկվող բնակավայրերից: Հարց է ծագում. «Դեպի ո՞ւր»: Հետեւում է պատասխան. «Դեպի նախկին ԼՂԻՄ սահմանները»: Տվյալ դեպքում ավելի քան տրամաբանական է ղարաբաղցիների երկրորդ հարցը. «Ինչո՞ւ», երբ նախկին սահմանները այլեւս գոյություն չունեն այն պարզ պատճառով, որ Ադրբեջանի Ազգային ժողովի «որոշմամբ ԼՂԻՄ-ը լուծարված է»: Հիշյալ որոշման համաձայն այսօր Ադրբեջանի համար թե Աղդամը, թե Ստեփանակերտը, թե Ֆիզուլին եւ թե Մարտակերտը նույնական են, դրանց միջեւ որեւէ տարբերություն չկա, բոլորն էլ, ըստ Բաքվի քաղաքագետների, ադրբեջանական շրջաններ եւ քաղաքներ են: Նման պարագայում անհասկանալի է դառնում, թե ի՞նչ սկզբունքներով, ինչի՞ հիման վրա է ԼՂՀ-ին առաջարկվում դուրս բերել զորքերը Քելբաջարից, այլ ոչ թե, ասենք, Հադրութից: Ի վերջո ո՞ւր պետք է ետ քաշվի ղարաբաղյան բանակը: Ինչո՞վ են տարբերվում Ադրբեջանի գրավյալ եւ չգրավված շրջանները, մանավանդ, երբ գոյություն ունեն «ազատագրված տարածքներ», ապա տրամաբանորեն ի հայտ է գալիս «ոչ ազատագրված տարածքներ» հասկացությունը: Նշանակո՞ւմ է դա արդյոք, որ ԼՂՀ զորքերը կարող են ետ քաշվել դեպի Կիրովաբադ կամ, օրինակ, Իսմայիլլի շրջան, երբ կազմալուծված է հայկական ինքնավարությունը: Նման հարցերի պաշտոնական Բաքուն գուցե եւ այսօր որեւէ պարզորոշ ու համոզիչ պատասխան չի տալիս:

Գոյություն ունի նաեւ մեկ այլ խորհրդություն: 92-ի ամռանը ադրբեջանական բանակը լայնածավալ հարձակում ձեռնարկեց Շահումյանի շրջանի դեմ, որը չէր մտնում ԼՂԻՄ-ի կազմի մեջ: Ըստ երեւույթին, Բաքուն հստակ պատկերացում չունի ոչ միայն ԼՂ-ի, այլ նաեւ բուն Ադրբեջանի սահմանների մասին: Այլապես դժվար է բացատրել, թե ինչո՞ւ ադրբեջանական բանակը գրավեց ԼՂԻՄ-ի հետ առնչություն չունեցող Ադրբեջանի շրջաններից

դիտումներում ԼՂՀ բանակցողները նշում են, որ Ղարաբաղը տարածքային պահանջներ չունի Ադրբեջանից: ԼՂՀ առաջադրած սահմանների անվտանգությունը եւ բնակչության անվտանգության երաշխիքների բացակայությունը արցախահայությանը ստիպել են ինքնուրույնաբար ստեղծել անվտանգության մի համակարգ, որը ներառում է աշխարհագրական եւ ռազմավարական մի շարք բաղադրիչներ:

Ազատագրված տարածքների շնորհիվ ԼՂՀ-ն այսօր ունի ռազմավարական առավել կայուն դիրք, ռազմական առումով հարմար աշխարհագրություն եւ խորը ճյուղավորված պաշտպանական ենթակառուցվածքներ շփման գծի ամբողջ երկայնքով: Այդ է հակամարտության հետեւանքով ստեղծված սահմանների պահպանման հիմնական իմաստը: Երբ Շահումյանի շրջանի, Մարտակերտի հյուսիս-արեւելյան եւ Մարտունու արեւելյան հատվածների գրավումը Ադրբեջանի կողմից չէր բխում ադրբեջանական ժողովրդի անվտանգության շահերից, ապա ԼՂՀ-ն հիշյալ տարածքները գրավել է սեփական գոյությունը պաշտպանելու նպատակով:

Սահմանների հարցում Բաքվի, ինչպես նաեւ միջնորդների ոչ հստակ դիրքորոշումը հետեւանք է ԼՂՀ առաջադրած կարգավիճակի հարցում ադրբեջանական ղեկավարության անհետեւողական պատկերացումների: Քաղաքականության փոփոխությունների արդյունքն է, հնարավոր չէ ասել ամեն ինչ, փոխարենը ոչինչ չզիջելով: Այն հարցին, թե այնուամենայնիվ ո՞րն է ԼՂՀ այն կարգավիճակը, որին համաձայն է Ադրբեջանը, Հեյդար Ալիեւը վերջերս պատասխանեց. «Նախկին ԼՂԻՄ-ից շատ, անկախ պետությունից քիչ»: Դժվար է ասել, թե ինչ է ենթադրում Ադրբեջանի նախագահը, սակայն, որոշ տեղեկությունների համաձայն, ներկայումս գոյություն ունի նաեւ ադրբեջանական

մոտեցում. ազատագրված տարածքների սահմանափակ բնակեցումը կնպաստի նաեւ սահմանների խնդրի լուծմանը:

ԼՂՀ սահմանների հարցում մեծ նշանակություն ունի նաեւ միջնորդների կողմից մշակված կարգավորման ծրագրի հստակությունը: Սակայն պարզվում է, որ առ այսօր հայտնի չէ նույնիսկ, թե քանի կմ պետք է ետ քաշվեն ադրբեջանական եւ ղարաբաղյան ուժերը շփման գծից: Այս կարեւորագույն հարցում նույնպես միասնականություն չկա: Միջնորդները, օրինակ, համոզված են, որ զորքերը պետք է ետ քաշվեն 40 կմ, ինչը ընդունելի է Ադրբեջանի համար, հաշվի առնելով այդ դեպքում ընդհանուր տարածքի եւ ռելիեֆի առանձնահատկությունները: Մինչդեռ նման տարանջատման դեպքում ԼՂՀ բնակչության եւ տարածքի գրեթե կեսը հայտնվում է չեզոք գոտում: ԼՂՀ-ն լեռնային երկիր է եւ նման դեպքում նրա զինված ուժերը կզրկվեն ադրբեջանական բանակին շարժունակության եւ զինտեխնիկայի արագ փոխադրման առավելությամբ: Ցավալի է, թե, որ ԼՂՀ սահմանների հստակեցումը կնպաստի հակամարտության գոտու սահմանների հստակեցմանը, որը առ այսօր նույնպես մնում է չլուծված: Այդ դեպքում վերջնականապես պարզություն կմտցվի ԼՂՀ սահմանների հիմնախնդրում, որը ԼՂՀ առաջադրած կարգավիճակի հետ միասին հակամարտության կարգավորման բանալու առանցքային փաթեթն է:

[illegible]

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզային բաժանմունքները եւ դպրոցը՝ առայժմ հպանցիկ անդրադարձով

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության «միջնակարգ կրթության պետական (ավարտական) քննությունների մասին» 1996թ. ապրիլի 18-ի հրահանգի համաձայն, միջնակարգ դպրոցի այն շրջանավարտները, որոնք 1996թ. հավակնում են ընդունվել ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ, «հայոց լեզու» առարկայի պետական քննությունը հանձնում են մարզերում՝ հունիսի 7-15-ը, կենտրոնացված կարգով՝ Գյումրի, Վանաձոր, Կապան, Հրազդան, Գավառ, Իջեւան, Աշտարակ, Արտաշատ, Հոկտեմբերյան, Եղեգնաձոր քաղաքներում:

Քաղաքների պարզ թվարկումն անգամ, առանց որեւէ հավելում անելու, բացահայտում է այն բարդությունները, որոնք ստեղծվել են (եւ շուտով արդեն հիմնահարց են դառնալու) դպրոցական համակարգում՝ հանրապետության վարչատարածքային նոր բաժանման արդյունքում: Ըստ այդմ, տվյալ տարածքում գտնվող բոլոր միջնակարգ հանրակրթական դպրոցների եւ տեխնիկական ուսումնարանների 1996 թ. շրջանավարտները քննություն են հանձնում միայն այդ բնակության վայրից:

Եվ ինչ է ստացվում. շրջանավարտը, որ այստեղ դիմորդի կարգավիճակ է ստանում, Սիսիանից, Գորիսից պետք հասնի Կապան, Աբովյանից, շրջանի հեռավոր գյուղերից՝ Հրազդան, Աշոցքից ու տարածքի գյուղական բնակավայրերից՝ Գյումրի: Նույն տրամաբանությամբ կարելի է թվարկումը շարունակել: Ինչ խոսք, նախկինում էլ հայոց լեզվի քննությունը հանձնելու համար դիմորդը մեկ-երկու անգամ խաղաղ պետք գար ու վերադառնար, բայց ուրիշ է շրջան-մայրաքաղաք կապը, բոլորովին այլ՝ շրջան-շրջանի գյուղեր եւ մարզկենտրոն կապը: Որոշ շրջաններում պարզապես բացակայում է տրանսպորտային հաղորդակցությունը, որոշներում օրերն են սահմանափակ, ժամերը՝ անհարմար... Դեռեւս քննական տրամադրություններից փոքր-ինչ առաջ, առարկայական օլիմպիադաների պատճառով շատ դպրոցներ, ուսուցիչներ եւ ծնողներ արդեն բախվել են այս հիմնահարցին: Օլիմպիադայի մասնակից աշակերտը կամ վերջինիս ծնողը պարտավոր էր, ինքը հոգալ իր երեխայի տրանսպորտային եւ սննդի ծախսերը:

Հիմա գանք հայերենի քննությանը: Դեռեւս քննությունը չսկսած՝ դիմորդի փաստաթղթային ձեւակերպումները անցնում են մի քանի փուլով, որոնք վճարովի են: Մայիսի 15-20-ը նա դպրոցում կամ ուսումնարանում լրացնում է նախարարության սահմանած քննաթերթիկը եւ մուծում վճարը՝ 900 դրամ: (Ինչ խոսք, այս գումարը չի պարունակում տրանսպորտային ծախսերի վարձը): Դրանից հետո մարզային ընդունող հանձնաժողովի նախագահը ստուգում է նյութերի ճշտությունը եւ ներկայացնում հանրապետական ընդունող հանձնաժողովին: Դպրոցում հունիսի 2-4-ը ստանալով քննաթերթիկը՝ դիմորդը տեղեկանում է քննության վայրի եւ ժամկետի մասին: Հենց այստեղից էլ սկսվում է գնալ-գալու գործընթացը: Նախ, շրջանավարտ-դիմորդը մարզկենտրոն կգնա՝ քննության անցկացման կարգին ծանոթանալու: Ապա՝ քննությանը մասնակցելու համար: Հետո անհրաժեշտություն կլինի գնահատականն իմանալ: Վերջինս, անշուշտ, բողոքարկման պահեր ստեղծի, եւ հարկ կլինի էլի գնալ ու գալ...Իսկ, օրինակ, Աբովյան-Հրազդան տրանսպորտային երթուղի չկա: Ավելի անմխիթար վիճակում են հանրապետության հեռավոր (Վայք, Սիսիան, Գորիս, Կապան եւ այլն) շրջանները: Շրջան, գյուղական բնակավայր- մարզկենտրոն հեռավորությունից կախված այդ ծախսերը մոտավոր հաշվարկով կարող են տատանվել 1000-7000 դրամի սահմաններում: Հայոց լեզվի քննության կազմակերպումը մարզպետարանների խնդիրն է, քանի որ դպրոցը նրանց վերահսկողության ներքո է, բայց արդյո՞ք այն դարձյալ չի թողնվելու ծնողների ուսերին: Վերջիններս արդեն այդ տագնապը զգում են: Մի բան պարզ է, հանրապետությունը մարզերի բաժանելը հեշտացրեց ժողովրդին կառավարելը, բայց դժվարացրեց ժողովրդի հոգսերը, եւ նրան ավելի ընկղմեց սոցիալ- տնտեսական դժվարությունների մեջ:

Ուսուցչական կոլեկտիվների հետ ծնողների անգամ որոշակի դժգոհություն ստեղծում է: Այն է՝ դպրոցական համակարգի օղակները շատացել են, իսկ հարց լուծելը՝ բարդացել: Ամենատարրական պահանջմունքի համար ստիպված են լինելու դիմել մարզկենտրոն: Ի դեպ, այս շարի ժողկրթբաժինները դեռեւս չեն լուծարվել (թեպետ՝ անունը կա, ամանում՝ չկա), դրանց գումարվել են նախարարության դպրոցական տարածքային տեսչությունները, իսկ վերջերս նաեւ՝ մարզային կրթության բաժինները: Հարց է ծագում. այս վերջինը ստեղծելով՝ վերանո՞ւմ է նախորդը, թե սրանք էլ կշարունակեն զուգահեռ գոյություն ունենալ՝ հարցերն ավելի խճճելով եւ մեկը մյուսի վրա գցելով:

[illegible]

Ութ նոր նամականիշ Հայաստանում

ՀՀ կապի նախարարության «Նամականիշ» հրատարակչական առեւտրային ֆիրմայի կողմից խմբագրությանը հասցեագրված ծանուցագիրը տեղեկացնում է, որ վերջին շրջանում հանրապետությունում շրջանառության մեջ են դրվել մի շարք նոր նամականիշեր:

Հայ ժողովրդի պատմության հետ անմիջական առնչություն ունեցող համաշխարհային նշանավոր դեմքերին նվիրված «Երախտագիտություն» շարքի հերթական դրոշմանիշը՝ այս անգամ ռուս գրող եւ դիվանագետ Ալեքսանդր Գրիբոյեդովի ծննդյան 200-ամյակի առիթով է թողարկված: 24.13x40,64 մմ չափսի, 90 դրամ արժողությամբ գունավոր նամականիշի հեղինակն է Սամվել Փարթամյանը:

Նույն չափսի եւ արժեքի հաջորդ երկու նամականիշերը նվիրված են անցյալ դարավերջի Մեծն Ռուսիայի (?) ծննդյան հայազգի պետական ... ռուսական քաղաքական գործիչ Իվան Հայրիկի ծննդյան 175 եւ ռուսական ռազմածովային նավատորմի աչքի ընկած հրամանատար, Նովոռոսիյսկի հիմնադիր, ծովակալ Լազար Մարկեւիչ Սերեբրյակովի (Ղազար Մարկոսի Արծաթագործյան) ծննդյան 200-ամյակներին:

Առաջինը երկգույն է, հեղինակը՝ Սամվել Փարթամյան, իսկ երկրորդը՝ բազմագույն, նկարիչը՝ Ստեփան Պավլյան:

Չորրորդ նամականիշը (օդային առաքումների համար նախատեսված, նույն չափսի եւ արժեքի) նվիրված է Խորհրդային Միության կրկնակի հերոս, օդաչու Նելսոն Ստեփանյանին: Այն նկարիչ եւ դիզայներ Սամվել Փարթամյանի գործն է:

Մայիսի 3-ին թողարկվել են նաեւ չորս այլ նամականիշեր, որոնցից երեքը 60, իսկ չորրորդը 40 դրամ արժողությամբ:

Առաջինը նվիրված է Հայկական կարմիր խաչ ընկերության կազմավորման 75-ամյակին՝ նկարիչ Հասմիկ Ավետիսյան, երկրորդը՝ կինոյի 100-ամյակին (նկարիչներ՝ Գեղամ Սարգսյան եւ Հարություն Սամուելյան), իսկ երրորդն ու չորրորդը՝ Հայաստանի բուսական եւ կենդանական աշխարհին (նկարիչ՝ Գարեգին Մարտիրոսյան): Գրիբոյեդովին, Խրիմյան Հայրիկին եւ Սերեբրյակովին նվիրված դրոշմանիշերը թողարկվել են կից կտրոններով, որոնք առանձնահատուկ նշանակություն կարող են ունենալ մասնագետ հավաքորդների համար:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

Ուսումնասիրություն կործանման մասին

«Ինչո՞ւ են կործանվում տնտեսությունները աշխարհում»: Այս հարցի շուրջ ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալ Գորի հետաքրքրասիրությունը դրսեւորվել է՝ նկատի առնելով Կենտրոնական հետախուզության վարչության կից ստեղծված հատուկ հանձնախումբն, ըստ US News & World Report շաբաթաթերթի (1994, փետրվար) տեղեկատվության, ննարկել է 600 հնարավոր նախադրյալները 1955-1994 թվականներին տեղի ունեցած 13 կոնկրետ դեպքերի հիման վրա եւ ներկայացրել մի զեկուցագիր, որտեղ ամբողջատիրությունը գրանցված է որպես կործանման ա-

է նա իր ծավալուն ծրագիր-ուսումնասիրության մեջ, ավելացնելով, որ «սփյուռքահայերն ամեն գնով պետք է ձգտեն կանգնեն դրան իրենց մասնագիտական գիտելիքներով, տեխնոլոգիական ու նյութական ներդրումներով եւ օժանդակություններով, եւ հետագայում նաեւ շուկայական հարաբերություններում, եւ հետագայում նաեւ շուկայական հարաբերություններում իրենց փորձառություններով»: Մի կողմ դնելով կեղծ հոյակապությունը, մենք պետք է կարողանանք աշխատել առաջընթացի օգտին, շեշտում է նա, եւ կոչ անում ցուցաբերել համբերություն եւ բարի կամեցողություն, ինչպես նաեւ պատասխանատվություն աշխատելու միջազգային օրենքների եւ իրա-

կենտրոն եւ վերջին շրջանում ճգնաժամ ապրող Բեյրութի ֆինանսական բորսային փոխարինող մի կառույց, որը կողմնորոշվի ոչ միայն կովկասյան տարածաշրջանին, այլ նաեւ միջինարեւելյան եւ ասիական երկրներին: Միաժամանակ նախաբանաբերությունը հակելու միջոցով ծրագրին առաջարկում է առաջացած եկամուտներն օգտագործել ինչպես Ադրբեջանի նավթարդյունաբերության համակարգի հետագա զարգացման, այնպես էլ տարածաշրջանի մյուս երկրների բարօրության նպատակներով: Այս բազարի խոսքը՞ ամ, ըստ ծրագրի հեղինակի, կլինեն տարբեր դաշնագրերով Կովկասից հեռացած հարյուր հազարավոր մարդկանց վերադարձը տարածաշրջան, կանգ

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ

Խաղաղություն եւ բարգավաճում կովկասյան տարածաշրջանին

Խոստանում է ամերիկահայ գործարար Գաւրլ Սողոյանը

Վերջին շրջանում Կովկասը դարձյալ գտնվում է համաշխարհային հասարակության ուշադրության կենտրոնում: Կովկասում իրենց ազդեցության ուժեղացմանը հետամուտ մի շարք պետություններ մրցակցության են դուրս եկել, եւ նրանցից յուրաքանչյուրն ամեն գնով ջանում է հասնել իր նպատակին: Այս առումով խիստ ուշագրավ է ԱՄՆ-ում հայտնի արդյունաբերող եւ գյուտարար, ընդհանրապես Կովկասի եւ մասնավորապես Հայաստանի ապագայի հեռանկարներով մտահոգված գործարար Գարլ (Գալուստ) Սողոյանի «Thunderbolt AGA project» վերնագրված Կովկասին խաղաղություն եւ բարգավաճում խոստացող «որոշակի ծրագիրը», որտեղ AGA համակցումը կազմված է Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի անգլերեն անվանումների սկզբնատառերից: Աշխարհն ավելի լավ վայր դարձնելու մտահոգությամբ տառապող Գալուստ Սողոյանը մասնակցել է ԱՄՆ-ում այնպիսի խոշոր ծավալուն միջոցառումների կազմակերպմանը, ինչպիսին են Միացյալ համալսարանում հայկական արվեստի գործերի ցուցադրումը, Մորգան գրադարանում եւ Ուոլթըրզ պատկերասրահում հայկական ձեռագրերի ցուցադրումը: Արվեստի գործերի եւ հնագիտական արժեքների հայտնի հավաքող է: Ավարտել է Դեթրոյթի տեխնոլոգիական ինստիտուտի ինժեներական բաժինը: 1958-ին հաջողությամբ լուծել է գերձայնային ինքնաթիռների թռիչքի ժամանակ հնարավոր բռնկման պրոբլեմները: Մասնակցել է որակի ստուգման եւ երաշխավորման տեսական մակարդակով հուսալի սարքավորումների կառուցման եւ արտադրության աշխատանքներին: Մեծապես օժանդակել է ԱՄՆ-ում գործող հայկական դպրոցներին, եկեղեցիներին եւ կազմակերպություններին: Ջրաղիմացկուն փականների առաջին արտադրողն ու վաճառողն է ԱՄՆ-ում: 1987-ին Վաշինգտոնում կայացած խորհրդա-ամերիկյան առաջին գագաթաժողովի ժամանակ նա իր տիկնոջ Էմմայի հետ Գորբաչովին նվիրեց 400 հազար դոլլար արժողությամբ սկավառակաձեւ մի հին ձեռագիր: Ներկայիս տեր եւ տիկին Սողոյանները 400 աշակերտների համար դպրոց եւ 50 սան են կառուցում Ջավախքում: Ներկա հրապարակման առթիվ արտահայտվել ցանկացողները կարող են դիմել «Ազգի» խմբագրությանը:

ռացին նախադրյալման: Ինչքան երկիրը ծայրահեղականավարական է, այնքան նվազ է կործանվելու հնարավորությունը: Բայց բեր կամ կիսաժողովրդավարական երկրներն առավել անկայուն են եւ կործանման ենթակա, ինչ նույնիսկ ամբողջովին ոչ ժողովրդավարական երկրները: Այն երկրները, որոնք կենսամակարդակի հետագա բարելավման դրդապատճառ չեն ստեղծում, դատապարտված են կործանման: Երեխաների վաղ մահացությունը, որն անմիջականորեն հետեւանք է վատ կենսապայմանների, կործանման կանխանշաններից առաջնայինն է: Իսկ կործանումից խուսափելու պայմաններից են մարդկանց ազատորությունն ապահովելը, առեւտրական հարաբերությունների ընդլայնումն ու բաց շուկայի ստեղծումը:

Վերջ տալու պատերազմին

Մեջբերելով վերոհիշյալ ուսումնասիրության արդյունքները, պարոն Սողոյանն առաջարկում է մի ծրագիր, որով ցանկանում է ամեն գնով ձգտել կանգնել Կովկասի եւ Եւրասիական պետություններին եւ փրկել նրանց հնարավոր կործանումից: Իր ծրագրի կենսագործման հետեւանքով նա տեսնում է կտրուկ դրական փոփոխություններ տարածաշրջանի ինչպես քաղաքականան, այնպես էլ հասարակական-տնտեսական հարաբերություններում: Նա կարծում է, որ այլեւս հնարավոր չէ «երկարյա փառաբանել» կամ «սառը պատերազմի» մեջ ապրել մասնատվածաշրջան վերադառնալ եւ համոզված է, որ երբ հիմա մենք չկարողանանք վերջնականապես առաջին անգամ «կոնֆլիկտի հետ սիրահարվելու» ամեն տեսակի նոր փորձերի, ապա անկարելի է բաց թողած կլինենք պատմական մեջ ընձեռված հիանալի առիթը: «Մենք հայերս, պետք է Կովկասը դարձնենք մեծապես խնամող, անդրանիկ առաջնահերթ եւ հարգանքի արժանի երգերի», ասում

վոտների շրջանակներում, որը միակ գրավականն կարող է հանդիսանալ ապահովելու միջազգային հաստատությունների եւ կազմակերպությունների ներդրումներն այդ ծրագրին: Իր համոզվածությամբ ծրագրի առավելություններն այնքան շատ են, որ բոլոր տեսակի բերությունները ամենուր են դառնում:

Ի՞նչ կտա ծրագիրը

Սողոյանի ծրագիրը հիմնված է այն մտքի վրա, որ Կովկասի երեք ժողովուրդները լավ կարծեն ունեն եւ հաշտության կամենալու համար պարտավոր են ավելի շատ համագործակցել իրար, քան օտարների հետ: Նա համոզված է, որ ծրագրի իրականացումը խաղաղություն եւ բարգավաճում կբերի տարածաշրջանին, համապարփակության եւ արժանապատիվ համակեցության շրջանի տարբեր էթնիկական կազմավորումների միջեւ, շրջափակումների վերացում, զինաթափության զարգացում եւ անհնարին մերօրյա ամենատարբեր տեսակի աշխատատեղերի մեջ լինելու ճգնաժամից:

Սողոյանի առաջին «երեւակայական» բնույթ ծրագիրը նախատեսում է շրջանը դարձնել Հոնկոնգի նման կենտրոն (նույնիսկ ավելի լայն հնարավորություններով), որի 17 միլիոն բնակչությունը կկարողանա տարեկան 1000 դոլար շահույթով տարածում ապրող շուրջ 500 միլիոն մարդկանց: Աշխատուժի համեմատաբար ցածր արժեքը, եւ արտաքին շուկայի մոտիկությունը առավելություններ են, որոնք տեխնոլոգիական զարգացման հայեցակարգության պայմաններում կկարողանան ապահովել դրամաշրջանառությունը այս տարածաշրջանից:

Ծրագիրը նախատեսում է ստեղծել Սեւ ծովից Կասպից ծով արդյունաբերական մի հսկա գոտի, Հոնկոնգի (ԳԴՀ) բանկի արդյունաբերողների խորհրդային ծրագրի ենթակայությամբ մի համակարգ: Ավելին Կասպից ծովի նավթի, ինչպես միջազգային կենտրոնության մի

կառոնի մասնակցումների համար առաստիճանային երկրներ:

Երեւանը միջազգային առեւտրի կենտրոն

Սողոյանի ծրագիրը մեծ խրախուսիչ է դարձնում այն փաստին, որ 1990-ի վերջերին HLW International կազմակերպության ծրագրողները, ճարտարապետներն ու ինժեներներն ուսումնասիրելով Երեւան քաղաքի հնարավորությունները գտել են, որ այն լինելու է դառնալ միջազգային առեւտրի կենտրոն: Ամերիկացիներից կազմված վերոհիշյալ խումբը եկել է նման եզրակացության, ելնելով հետեւյալ նկատառումներից.

ա) Երեւանը գտնվում է արեւելյան արեւմուտք խաչմերուկում եւ 1000 մղոն շառավղի վրա կարող է սպասարկել մոտ 500 միլիոն մարդու:

բ) Երեւանը կարող է դառնալ Մոսկվայից հետո երկրորդ միջազգային հաղորդակցության կենտրոն, հատկապես հարավի եւ Միջին Արեւելքի երկրներից եկող ինքնաթիռների համար:

գ) Երեւանը կարող է փոխարինել մի ժամանակ Միջին Արեւելքի առեւտրի միջազգային առեւտրի կենտրոններ Բեյրութին, Բահրեյնին, Քուվեյթին, Բաղդադին եւ Թեհրանին, որոնք քաղաքական ինչ-ինչ պատճառներով կորցրել են իրենց նախկին համբավը:

Այս բոլորին կարող է նպաստել նաեւ այն, որ միջազգային ժամանակացույցի առումով Երեւանը լինելու է 3 ժամ տարբերության վրա Լոնդոնից, 5 ժամ Հոնկոնգից ու Սինգապուրից եւ 6 ժամ Տոկիոյից: Այսպիսով, արեւելյան երկրներում բորսաների փակվելուց համապատասխան ժամեր հետո եւ Լոնդոնի բորսայի բացվելուց առաջ Երեւանի բորսան կլինի միակ բաց շուկան, որը կարող է միջազգային տարադրամի փոխանակման գրասենյակների համար աշխատանքային միջոց:

ՄԱՄՈՒԼԸ ՆՇՈՒՄ Է

Հայաստանի «Բերմուդյան եռանկյունին»

Մարդիկ հավանաբար դեռեւս հիշում են ժամանակին մամուլում հրապարակված «Բերմուդյան եռանկյունու» առեղծվածը, ուր նկարագրվում էր, թե ինչպես նավերը, որոնք, ակոսելով օվկիանոսը, մտնում էին այդ տարածքը, կորցնում էին անձնակազմերը, նյութական ողջը: Տարիներ անց ի հայտ եկավ դրա հայկական տարբերակը, այն տարբերությամբ միայն, որ այստեղ կատարվեց ճիշտ հակառակը «անձնակազմերը» մնացին իրենց տեղերում, փոխարենը անհետացավ ողջ նյութականը, տվյալ պարագայում մարդկանց խնայողությունները: Այս դեպքում առեղծված չկար, ուղղակի այստեղ «մեուս» էր, ուղղակի այստեղ հայտնվեցին մերօրյա «փողահենները»...

Ցավագին «փորձարկումներ»

Դեռեւս սոցիալիզմի ժամանակ դպրոցում մեզ սովորեցնում էին, թե փողը կեղծ է, փչացնում է մարդուն: Որպես դաստիարակության միջոց մի առանձին «բաժին» էլ հատկացնում էին մարդու մաուր ու առաջինի կերպարի գովքին: Այդպես էլ կիսամիամիտ ապրեցինք, մինչեւ վրա հասավ սոցիալիզմից նորից կապիտալիզմ եղարծի ժամանակը:

Հայաստանը, որ ժամանակին կարգին կապիտալիզմ չէր էլ տեսել, սկսեց մի ինչ չեսե, մի ինչ անսովոր, վայրենի ձեւով կապիտալիզմ «սերտել»: «Ինքնակրթությամբ» զբաղվողներից շատերը անմիջապես դեն նետեցին իզմ-ը, կարծելով, թե այդ հասարակարգում միայն կապիտալ են դիզում, ինչպես սխալ սովորեցրել էին դպրոցում՝ միայն խաբեություն, միայն կողոպուտ:

Ու այդպես՝ տեսության այլի առաջ, ասպարեզ մտան տարբեր խառնուրդի խաբեբաները՝ իրենց «բիզնեսմեն» (որքա՞ն անհարիր բառ այս տարածաշրջանի համար) հորջորջող ավազակներ: Նրանք հիմնադրեցին իրենց բանկ-բաժնետիրական ընկերությունները եւ այլ խաբեություն-հիմնարկներ ու սկսեցին միամիտներ «որսալ»:

«Որսի» հաջողությունը, իհարկե, պայմանավորված էր հնարավորին «ախորժալուր» եւ գայթակղիչ գովազդով, ամենակարեւորը՝ այն արտոնագրերով ու այլեւայլ փաստաթղթերով, որոնցով հավաստվում էր նրանց հանդեպ տեսության հովանավորությունը: Եւ նրանք գտան նաեւ այդ բանալին...

Իսկ «որսը» շուտ հայտնվեց, գտնվեցին բոլոր ժամանակների համար միամիտ մարդիկ՝ այսօրվա այն առավել տառապյալները, որոնք աղի-քրտինքով վաստակած մի երկու կոպեկ խնայած փողը, իրենց անճարակությունը հաղարկելով, ուզում էին ի պահ տալ բարձր տոկոսներ խոստացող բանկերին:

Ու այդպես՝ մի քանի տասնյակ բանկ ու բաժնետիրական ընկերություն «կլլեցին» ավելի քան 50 հազար ավանդատուների՝ միլիոնների հասնող դոլլարի «զոհողությունները»:

Սկզբնական շրջանում մարդիկ հավատում էին այդ բանկ կոչվածներին, առավել եւս հավատում էին ազատ, նորանկախ տեսությանը: Եւ կայացած տեսության մեջ, անհեռանկարությանը վերջ տալուց հետո, ժողովրդի փողերի «պահապան» բանկ-ընկերություններն որոշ կուտակումից հետո իրար ետեւից սնանկացան (շա՞տ կասկածելի երեւույթ), ցնդեցին՝ ինչպես օճառի պղպջակը, մարդկանց «կտակելով» հավաստի կործանում եւ հիասթափություն:

Չեղյալկության փրկության համար եղավ հանրապետության նախագահի հրամանագիրը հիշյալ «անառակ որդիների» մասին, բայց դրանից ի՞նչ օգուտ: Մի քանի «բանկիրի» ձերբակալումը ի՞նչ տվեց մարդկանց, մեղմե՞ց նրանց սոցիալական վիճակը, վերականգնե՞ց նրանց հավատը կամ որեւէ հույս ներշնչե՞ց: Բոլորովին: Ժողովուրդը մեծագույնս մեղադրում է ոչ այնքան այդ «բանկիրներին», որքան՝ տեսությանն ու կառավարությանը:

Տարիներն անցնում են: Ի՞նչ են մտածում տեսությունն ու կառավարությունը, չէ՞ որ ոչինչ չե՞ն ուզում ձեռնարկել մեղքի իրենց բաժինը գոնե մի փոքր մեղմելու համար, թե՞ առանց հավաստի էլ...

Փորձություն 1993-ը

Անճանապարհելին սկսվեց 1993-ի դեկտեմբերից, երբ ազգային դրամի մուտքով խնայբանկերում մարդկանց ունեցած խնայողությունները փոշիացան: Մեկ դրամ-խորհրդային 200 ռուբլի փոխանակային հարաբերությունը ինչպես կայծակ խփեց ավանդատուի գլխին, թիկունքին, նույնիսկ զոսկատեղից ներքեւ... հավելի յառնելով մարդկանց սոցիալական վիճակը, խորացրեց արժեզրկումը, օրըստօրե հայածող թանկությունը եւ տնտեսական այլ «մանրուքներ», որոնք ուղղակիորեն բռնում էին մարդկանց կոկորդը:

Ինչպես տարբեր առիթներով նշել են հանրապետության բարձրաստիճան ղեկավարները, դրամի մուտքը կատված որոշ գործոնների հետ, բավական ուշացավ, երկրին բերելով միլիոնների հասնող վնաս: Նախապես կատարված ֆինանսատնտեսական հաշվարկներով դրամը խորհրդային ռուբլու հետ փոխանակվում էր երկու հարյուրը մեկի հարաբերությամբ, իսկ ամերիկյան դոլլարի համեմատ սկզբնական շրջանում՝ 14-ը 1-ի: Այդ ժամանակ շատ էր խոսվում նրա կուրսի կայունությունը պահպանելու մասին: Սակայն այդ կայունությունը լղճացավ 200 ժամ էլ... Ազգային դարձած դրամը շատ շուտ սատարեց մարդկանց ոգեւորությունը՝ 50000 ռուբլու դիմաց նրանց ստացած 250 դրամը վերածելով... մի քանի տուփ ծխախոտի սիգարետի:

Ժամանակ անց հավաստի հետ, իհարկե, սառեցին նաեւ խոստակցությունները դրա շուրջ, յուրաքանչյուրը տարակվեց իր յուղով: Միայն ժամանակ առ ժամանակ առանձին մարդիկ, հիշելով իրենց «հանգուցյալին», այստեղ ու այնտեղ մղկտում էին՝ ծխացնելով իրենց անթեղված վիշտը:

1994 թ. վերջերին, թե 1995 թ. սկզբներին, ելույթ ունենալով հեռուստատեսությամբ, հանրապետության նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը նշեց, որ տեսությունը չի հրաժարվում խնայբանկերում ժողովրդի ներդրած ավանդները վերադարձնել-վճարելուց, միայն թե այժմ ի վիճակի չէ դա անել: Դա կարվի այն ժամանակ, երբ երկիրը կհզորանա, կհարստանա եւ տեսությունն էլ կկարողանա իր պարտքերը մարել:

Լավ, ասենք թե այդ լուռ-խոստովանությունն ընդունեցինք որպես ճշմարտություն, հետո՞... Բայց ժողովուրդն ինչպե՞ս պարզի երբ, ի՞նչ հարաբերությամբ, չէ որ այն ժամանակվա մեկ ռուբլին... Կառավարության ղեկավարը դժվարանում է ճշտել ժամանակը, պարզություն մտցնել այդ հարցում, իսկ ինչո՞ւ այդ գործին առնչվող պատասխանատուները երբեմն-երբեմն տեղեկատվություն չեն տալիս ժողովրդին, թե ինչ է արվում նրանց գումարները վերադարձնելու համար: Հասկանալի է, իհարկե, այդ տեղեկատվությունները չեն բուժի մարդկանց խոցված վերքերը, բայց գոնե կարո՞ղ են ինչ-որ չափով փարատել նրանց ցավերը:

Ամիսներ առաջ խոսակցություններ եղան, որ այս տարվա ապրիլին խնայբանկերի գումարները պետք է ինդեքսավորվեն, դա՞ ինչ եղավ...

Առջեւում հանրապետության նախագահի ընտրություններն են: Չմոռացենք այն վաղորոք կատարած մեր դառնությունները, դեռեւս չկորցնենք մեր հավատը այսօրվա եւ վաղվա նախագահի, մեր ապագայի նկատմամբ, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է, որ մեր բարձրաստիճան ղեկավարները նախապես տեղեկանան ժողովրդի տրամադրություններին հնարավորին չափ օգնեն մեղմելու նրանց հոգսերը, կարիքները եւ գուցե ամենակարեւորը՝ վերականգնեն մարդկանց հավատը տեսության եւ ցանկացած ղեկավարի հանդեպ:

Ընկածներին ոտքի կանգնեցնել է պետք

Եւ այսպես, 1992 թվականից սկսած (գուցեեւ դրանից առաջ) մարդիկ բաց տվեցին իրենց գրպանները՝ գնացնելով վերջին կոպեկները: Այս «փորձարկումներն» էին, որ աղքատացրին շա՜տ մարդկանց:

Եւ երբ շատերն այսօր ծայր աղքատության շեմին են, միայն ու միայն դրանց արդյունքն է: Իսկ տեսությունն ու կառավարությունը չե՞ն մտածում, արդյոք, ինչ-որ ձեւով, ինչ-որ չափով տեր կանգնելու այդպիսիներին՝ վճարելով նրանց փոշիացած գումարների դիմաց:

Մի քանի հարուստով տեսություն ու տեսականություն չեն կառուցում, հարգելի պարոնայք ղեկավարներ, տեսությունը ժողովրդով է տեսություն:

Ընկածներին ոտքի կանգնեցնել է պետք...

ԷՄՄԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Հյուսիսային լիգան դեռեւս հետամտում է Իտալիայից անջատվելու երազանքը

ՀՌՈՄ, ՀՈՒՆԻՍ 12, ՆՏ-AFP: Անջատողական «Հյուսիսային լիգա» կուսակցության ղեկավար Ումբերտո Բոսին երեքշաբթի օրը ձգտում էր ցույց տալ իր ընկճվածությունը տեղական ընտրություններում կրած պարտությունից: «Մենք պետք է արագացնենք մեր գործողությունները անկախության ճանապարհին: Մենք հուսել ենք այս պետության փախճանին», ասել է սակայն Բոսին իտալական թերթերին այն բանից հետո, երբ «Լիգան» մեծ հարված էր ստացել կիրակի օրը կայացած տեղական ընտրությունների առաջին փուլում: Լիգան պահանջում է Իտալիայի հարուստ հյուսիսային շրջանները Իտալիայից անջատելու գաղափարը, ասելով, որ այդ շրջանների հաշվին է ապրում ամբողջ աղքատ Հարավը: Առաջարկվել է նույնիսկ այդ ապագա պետության անվանումը՝ Պադանիա, Մանտուա մայրաքաղաքով, որտեղ գործում է նույնիսկ այդ երկրի խորհրդարան «խորհրդարանը»: Սակայն նույնիսկ այդ «մայրաքաղաքում» «Լիգան» ստացավ միայն 14.5 տոկոս ձայներ, երեք տոկոսով պակաս, քան ապրիլին կայացած խորհրդարանական ընտրություններում:

Բաքվում Թուրքիայի նոր դեսպան է նշանակվելու

ԲԱՔՈՒ, 13 ՀՈՒՆԻՍ: Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Գյոնենսելը հերքել է այն տեղեկությունը, թե Անկարան վաղուց հետ է կանչում Ադրբեջանում իր արտակարգ եւ լիազոր դեսպանին: Բաքվում թուրքական դեսպանատան տարածած հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ դեսպան Օրխանը բարձրակարգ դիվանագետ է, որն աշխատանքի մեծ փորձ ունի: Չորս ու կես տարի նա աշխատել է Ռուսիայում, որից հետո արդեն մեկուկես տարի գտնվում է Ադրբեջանում: Պաշտոնավարումն ավարտվում է արտասահմանում աշխատելու վերջնաժամկետը, եւ Թուրքիան ստիպված է փոխարինել նրան: Բաքվում Թուրքիայի նոր դեսպանի դերը կստանձնի Օմեր Ձաուրի Լոգօղլուն, որն այժմ աշխատում է Դանիայում եւ ստացել է ադրբեջանական կողմի պզանումը:

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Ո՞ւմ եւ ի՞նչ չի ներել Ռուսաստանը

Հունիսի 16-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունները ամենից առաջ պատասխան են տալու հենց վերոհիշյալ հարցադրմանը՝ ո՞ւմ եւ ի՞նչ չի ներել Ռուսաստանը: Խոսքը ընտրարշավը շահելու ամենից ավելի իրական հնարավորություններ ունեցող ուժերի՝ ներկայիս նախագահ Բորիս Ելցինի շուրջ համախմբված «դեմոկրատների» եւ Գենադի Զյուգանովին սատարող «ազգային-հայրենասիրական» ճակատի քաղաքական գնահատականի մասին է: Սրանցից յուրաքանչյուրի պարտությունը նշանակելու է նրանց դավանանքի, գործելակերպի եւ առաջարկած ծրագրերի մերժում, անցյալի ու ներկայի դատապարտում եւ երկրի ապագան կրկին նրանց ձեռք տալու հանդեպ անվստահության դրսեւորում:

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆրանսիան չի ուզում դիրքերը զիջել զենքի շուկաներում

Վերջերս Ֆրանսիայի ռազմարդյունաբերական խոշոր ֆիրմաները մտահոգված են այն բանից, որ ամերիկացիները փորձում են թափանցել զենքի նոր շուկաներ, մասնավորապես Միացյալ Արաբական էմիրություններ, որտեղ վաղուց գերիշխում են ֆրանսիական ընկերությունները: Այժմ էլ ռազմարդյունաբերական «Դասո» ավիակոնցեռնը ձգտում է ԱՄԷ-ին վաճառել «Ռաֆալ» տիպի 60 նորագույն ռազմանավ, որը համարվում է լավագույն... իսկ մնացյալը նախատեսվում է ներքին օգտագործման համար, սույն ներկայումս ... բաժինը հասել է 25 տոկոսի: Դա բացատրվում է նախ եւ առաջ նրանով, որ Պենտագոնն ստիպված է եղել 40 տոկոսով կրճատել այդ վարկերը, որոնք ամերիկյան բանակին հատկացվում են մարտական տեխնիկայի գնումների համար: Ներքին շուկայի նեղացումը ռազմարդյունաբերական համալիրին դրդեց փնտրել ար-

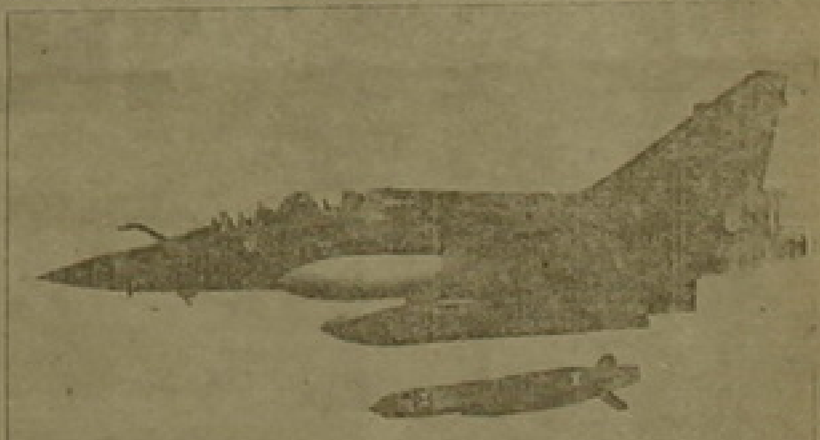

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

— Ճարտարապետներն այսօր պատվեր չունեն, նախագծերը՝ չեն իրականանում: Կարծիք կա, թե «բրբուլին» ճարտարապետությունից հոգնած ես եկել գեղանկարչության:

— Ուսանող կարող եմ ասել դրանից, չէ: Այդ պատվերն ունեն երևի բոլորը՝ կյանքում, ճարտարապետը: Նկարչի համար գույնն ավելի դժվար է: Երբ 3 տարի առաջ մտածեցի նկարչությամբ չէի զբաղվի հավասար: Երբ բոլորը ճարտարապետությունը, հասարակ գործ ունի: Հայտնի ճարտարապետ Քերովբյանի մոտ ճանաչողություն ունենի աշխատել: Իսկ նկարչությունը ինձ ու մոր բան լի-չէ: Սիմվոլիզմն ինձ հարազատ չէ: Գույներ ինչ-որ ձևեր (կառուցվածքներ), որ կրկնվում են: Տարիներ հարցնում էին՝ ի՞նչ է քեզ համար ամենը կամ կարը: Պատասխանում էի՝ ամենը ամեն է, կարը՝ կար: Ինձ համար էլ ամենը ամեն է, ոչ թե բառի ընկալման կամ ընկերության խորհրդանիշ: Քիչ առարկաներ կան իմ նկարների մեջ: Բայց դրանց հենց այդպես էլ ուզում եմ ընկալել:

— Ձեր ինքն նկարչության մեջ առաջնայի՞նն է:

— Բարդ հարց է: Երևի չկա նման խնդիր՝ որն է առաջնայինը:

— Ըստ Մարինա Ստեփանյանի, իր առարկաների ուրվագծերը սեւ գույ-այն լայնացնել: Ուղղակի մեջը ամենը տեսնում եմ, ինչ կարող եմ: Պետք է զգամ դեպի մեր խորքը, որ կարողանամ ինքնեւս մեջ ճանաչել: Նկարում եմ ու տեսնում՝ ինչ կա իմ մեջ: Ոչ թե մտածում եմ՝ էսքիզ անեմ, հետո՝ չգիտեմ ինչ: Ներքին բացահայտվում է կտավի վրա, ինձ համար դա է հետաքրքիր:

— Յուղանկա՞րն ես շատ սիրում:

— Այո: Բայց ակրիլով էլ եմ փորձում, շատ հետաքրքիր ձեւ է: Գուաշ ու ջրանկար՝ շատ քիչ: Մաստեր, տուշ, գրաֆիկա անում եմ: Ցուցահանդեսում չեմ ներկայացրել, որովհետեւ նախ՝ տեղ չկա, հետո՝ գրաֆիկան դեռ չի ձեւավորել՝ առանձին, երջանիկ:

Ընթացք դեպի պարզը

Կարեն Ղուլուխանյանի օրերս բացված ցուցահանդեսի մասին համառոտ տեղեկացրել ենք: 2 տարի առաջ Կամերայինի Fe մասնաճյուղի բացված ցուցահանդեսը տարբեր կարծիքներ արձանագրեց հիմնականում դրական: Շատերը հակված էին մտածել, որ Կարենի ապագա նկարչությունը ծնունդ է մանկության կարոտախտի: Այն ժամանակ էլ համաձայն չեղա. Կարենը պարզապես հրաժեշտ չի տալիս իր մանկությանը, ինչպես Էկզյուպերին «ես գալիս եմ իմ մանկությունից»: 2 տարի հետո այժմյան «Արվեստում» բացված ցուցահանդեսում երեւաց, որ Կարենը նաեւ գնում է դեպի իր մանկությունը: Ամեն ինչ՝ գույները, գծերը, դեպի ավելի պարզը: Վառ գույների համարձակ օգտագործում ու զուսպություն, ներդաշնակություն, բարձր ճաշակ, որ չի խախտվում: «Կառուցվածքի տեսակետից սկսված ու ավարտված է, լոր, հիմը անոր: Վառ, լոկալ, մաքուր գույներ, կիսատոնայինը չի օգտագործում, ու ճաշակի վրիպում չկա: Գույների ներդաշնակ հակադրություն, նուրբ դեկորատիվություն», արվեստաբան Մարինա Ստեփանյանի բնորոշումն է:

նե: Այնպես որ պատճառը դա չէ: Ոչ թե բնորդ եմ ինչ-որ մասնագիտություն, այլ անում եմ այն, ինչ կարողանում եմ: Ես նրազում էի ռեժիսոր դառնալ, իսկ նկարչությունը երբեք երազանք չի եղել: Պարզապես հասկացա, որ դա մեջս անեն:

— Ճարտարապետի մասնագիտությունը Ձեզ օգնո՞ւմ է գեղանկարչության մեջ:

— Անկասկած: Բայց չգիտեմ ինչով: Անձն ինքն է օգնում:

— Ցուցահանդեսի բացմանը նկարիչ Հրանտ Թադեւոսյանն ասաց, թե այս տարիքին հասել ես «ֆիգուրը մաքսիմումի»:

— Երբ այդպես լինի, շատ լավ է: Բայց մի քիչ չափազանցված է: Չեմ կարծում, թե մաքսիմալ եմ:

— Դու արդեն «ֆիգուր»-ի մեջ չես ուզում ամփոփումանավորվել: Երբ հարցնում են ի՞նչ նկարչություն է քոնը, կոնկրետ պատասխան ունե՞ս:

— Ոչ, չունեմ: Բայց դա խնդիր չեմ դարձնում ու երևի չեմ էլ կարող դարձնել: Գեղարվեստային խնդիր չեմ դնում:

— Այս ցուցահանդեսում 96-ին, 95-ին նկարված կտավների կողքին կա նաեւ 93-ին նկարված մի գործ: Համեմատության մեջ գույներդ ավելի մաքուր են, գծերդ ավելի արտահայտիչ: Զգո՞ւմ ես դեպի պարզը:

— Զգում եմ, բայց դեռ չեմ հասել, դեռ սկիզբն է:

— Առաջին հերթին ի՞նչն ես մաքրում:

— Կոնկրետ չեմ կարող ասել: Շատ բաներ կան, որ դեռ խառնվում են, առանց շարժման խառնվածության: Ցուցադրության խնդիր է: Դեռ անցումային ժամանակահատվածում եմ: Հետո եմ այն մեջը, որ առ հենց այն է, ինչ պետք է անեմ:

— Տարբեր կտավներում առարկաները կրկնվում են: Միասնություն խորհրդանշակա՞ն է:

— Ոչ: Երբ այդպես է նկարում, լավ նով բնորոշված մգացված են, բայց «մնացած չեն», շարժվելու հնարավորությունից չեն զրկում:

— Դա ուղղակի ստացվում է: Առաջնային չոլիզի դառնա: Ամբողջական բանաստեղծության նման մի բան պետք է լինի կտավը:

— Մաքուր, վառ գույնի անսպասելի հերթականություն, ու ներդաշնակությունը չի խախտվում: Ինչպե՞ս ես հասնում դրան:

— Միեւ՛նույն ստացվում միանգամից: Ինչ-որ ալգոլա է: Իմ աշխատանքի դրան հասնելն է: Երբ ներդաշնակություն չկա, չեմ վերջացնում: Կտավն ավարտված եմ համարում, երբ զգում եմ:

— Նկարներդ դժվա՞ր ես երջանկում:

— Ոչ: Մեկ-մեկ է: Սկզբունքորեն դեմ չեմ երջանկանալու: Ես սիրում եմ երջանկանալ նկարը հավանում է: Բայց պարզապես բան չի ինձ համար:

— Քո երջանկանալը ո՞րն է, եթե կարելի է այդպես ձեւակերպել:

— Երևի բոլորն ունենք, բայց ես մենք չենք ուզում: Մենք փորձում ենք նախանձ:

— Երիտասարդ նկարչի համար ցուցադրվելը խնդիր է դառնում: Շրջանակ, առանձին, նաեւ՛ սրահի վարձ, խոսք իհարկե «Արվեստ» մասին չէ:

— Իհարկե, լավ կլիներ, որ թեկուզ կարճ ավելի մատչելի լիներ: Համենայնդեպս, նախորդ տարիներին ցուցադրվելու հնարավորություն չունեինք, իսկ հիմա ցանկացած նկարիչ ամեն դեպքում կարող է գտնել ինչ-որ սրահ, ինչը հնարավոր չէր կոմունիստների օրոք: Այն սրահը Հայաստանում եզակի է, ուրիշ չեն դա հանցում, պարզապես օգնում են, որ ցուցադրվես: Դա «Արարի» ծրագիրն է:

— Նկարներդ ի՞նչ արժեն:

— Տրամադրված չկա գնահատման չափանիշ: Արվեստ գինը կախված է նրանից, թե նկարիչը ինչ վիճակում է, նրան փող շատ է պետք, թե... Մի խոսքով, գինը պայմանական է: Կարելի է ասել Երևանում նկարներն էժան են:

ՄԱՐԻՆԵ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

Խաչմերուկ

Խաչատրյանի երկրորդ սիմֆոնիան եւ Ճգնավորյանի Ռեքվիեմը

Ամեն տարի հունիսի երկրորդ շաբաթը նվիրվում է Արամ Խաչատրյանին: Ավանդույթ է դարձել, հայկական հեռուստատեսությունը շարք է նվիրում կոմպոզիտորին ամեն հաղորդման մեջ, իհարկե, Խաչատրյանի անհատականության նոր ոլորտներ հայտնաբերելով: Ինչպես Խաչատրյանի երաժշտությունն անընդհատ դաժանցում է նոր ունկնդրում լսողի եւ հետազոտողի: Հենց այդպիսին դարձավ Խաչատրյանի 2-րդ սիմֆոնիայի ընկալումը: Այն մատուցեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը Լորիս Ճգնավորյանի ղեկավարությամբ Մեծ եղեռնին նվիրված համերգին: Նշված ստեղծագործության հետ կատարվեց նաեւ նվագախմբի ղեկավարի Ռեքվիեմը:

Արամ Խաչատրյանի երկրորդ սիմֆոնիան պատկանում է այն ստեղծագործություններին, որոնք հոգեբանական հայեցակարգից կախված, ընկալվում են տարբեր ձեւերով: Խաչատրյանի «ռազմական» սիմֆոնիան այդ օրը լսվում էր որպես հայ ժողովրդի անմեղ զոհերի հավերժական հիշատակի երաժշտական վերջաբան:

Խաչատրյանին ունկնդրելիս մտածեցի հետեւյալը. Խաչատրյան երեւույթը առաջին հայացքից ժողովրդական եւ պրոֆեսիոնալ երաժշտության նյութի միահյուսման, զարգացած սիմֆոնիկ միջավայրի պայմաններում հայկական խաղաժային եւ գյուղական բանահյուսության մեկնաբանման նոր հնարավորությունների բացահայտման մեջ է: Այս տեսանկյունից Խաչատրյանի նվաճումները դասվում են Ներֆոլկլորիզմի բնագավառին: Սակայն այդ բնութագրումը ընդգծում է Խաչատրյանի՝ որպես նորարարի կարեւորությունը: Խաչատրյանը նախկին ԽՍՀՄ առաջին կոմպոզիտորներից մեկն է, որը զգալիորեն ընդլայնել է նվագախմբային կոմպոզիցիայի տեխնիկայի հնարավորությունները: Նա լայնորեն օգտագործում է նվագախմբային բազմաձայնության տեմբրային-տարածական գործոնը, տեմբրային շերտերը հագեցնում նշանային սիմվոլիկայով: Դրա շնորհիվ Խաչատրյանի երկերում նվագախումբը ձեռք է բերում ծնունություն եւ ներքին էներգիա:

Դրան զուգընթաց Խաչատրյանը 20-րդ դարի սիմֆոնիկ ավանդույթը հարստացրեց հնչյունային համերանգության զունագեղությամբ: Այդ նպատակով կոմպոզիտորն օգտագործում է ոչ միայն սիմֆոնիկ նվագախմբի տեմբրային-ակուստիկ հատկությունները, մոնոխրոմ եւ պոլիխրոմ հնչյունային կառույցները, այլեւ այդ կառույցների մշտական տարակերպման ու հաջորդման մեթոդները: Խաչատրյանի կոմպոզիտորական տեխնիկայի համար ընդհանուր տարակերպման այդ երեւույթի հետ այդ զուգորդումը հանգեցնում է տեխնիկայի ու գեղագիտության միասնության՝ դրանց բոլոր դրսեւորումներով:

Լորիս Ճգնավորյանի՝ 11 մասանոց Ռեքվիեմը գրված է 1985-ին Մեծ եղեռնի 70-ամյակի առիթով: Չնայած անվանը, ստեղծագործությունը կապված չէ լատինական պատարագի ժանրի հետ: Հեղինակն իր «հոգեհանգստյան օրատորիայի» մասերը մոտեցնում է Պատարագին, օգտագործելով նաեւ հայկական հոգեւոր սաղմոսերգությունների եւ շարականների ավանդական նյութը: Ռեքվիեմի միջին մասերը (թիվ 4, 5, 6), Պատարագի միջնամասի նմանությամբ, կազմում են ճարտական-ողբերգական կենտրոն: Այդ մասերում առաջատար երկու մեներգիչները (սոպրանո Հասմիկ Հացագործյան, տենոր Եղիշե Մանուչարյան) միանգամայն համապատասխանում էին իրենց դերերին: Նրանց հանդարտ, համաչափ երգեցողությունը, բազմապատկվելով ձայների բնական մեղմության հետ, հիանալի արդյունք տվեց: Իսկ ֆիլհարմոնիկ երգչախումբն օգնում էր նրանց:

Առհասարակ վոկալ պարտիաներում (ոչ միայն մեներգային, այլեւ խմբերգային) Ճգնավորյանը դիմում է եկեղեցական երգեցողության ավանդույթին: Նա օգտագործում է վանկային երգեցողության եւ ծայնավորային երանգավորման հնարները, դրանով իսկ պահպանելով ուղղափառ սուրբ պատարագի ոճը: Դրա հետ մեկտեղ Ռեքվիեմը ժամանակակից երաժշտական կոմպոզիցիա է: Նվագախմբային պարտիայում կոմպոզիտորը կիրառում է այնպես կոչված կլաստերային եւ առաջին տեխնիկա, ինչպես դասական, այնպես էլ սոնորային պոլիֆոնիայի սկզբունքներ, տարբերակում է մենակատարման եւ խմբային գործիքային դարձվածների նշանակությունը: Գեղարվեստական արժանիքներով Ռեքվիեմը կարելի է դասել Լորիս Ճգնավորյանի լավագույն ստեղծագործությունների թվին:

ՄԱՐԳԱՐԻՏԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր

ԱՆՈՆՍՆԵՐ

Ամերիկյան երաժշտության փառատոն հունիսի 16-ից հուլիսի 14-ը

Հունիսի 16-ից հուլիսի 14-ը Երեւանում անցկացվում է ամերիկյան երաժշտության փառատոն: Փառատոնը նախաձեռնել է Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան եւ UCLA (Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանի) օգնությամբ: Ամերիկյան երաժշտության փառատոնն առաջին անգամ է անցկացվում Երեւանում եւ շարունակում է նախորդ տարիների ռուսական, գերմանական երաժշտության փառատոները: Անցյալ տարի ՀՖՆ-ի փառատոնը նվիրված էր ՄԱԿ-ի 50-ամյակին: Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում ամերիկյան երաժշտության փառատոնին ելույթ կունենան ամերիկյան ջազ-Թոմբո խառյակը (Դավիթ Աբե-դաշնամուր, Դավիթ Բորգո-սաքսոֆոն, Թաղ Սիմաֆուս-բաս, Դավիթ Վիրման-հարվածային), ջութակահար Սիրմի Փարկ, դաշնակահարուհի Նինա Շումանը, դիրիժոր Ջոն Ռոբերտսոնը, Հայաստանի պետական կամերային նվագախումբը, մենակատար եւ դիրիժոր Ռուբեն Ահարոնյանը, դաշնակահար Արմեն Բաբախանյանը, Հայաստանի ֆիլհարմոնիկը, դիրիժորներ Լորիս Ճգնավորյանը եւ Միխայել Ավետիսյանը:

Հուլիսի 4-ը ԱՄՆ անկախության օրն է: Այդ տոնին նվիրված համերգը կկայանա հունիսի 30-ին: Համերգների սկիզբը՝ ժամը 17-ին:

Բյուրոկրատաշարժ «զրավյալ» տարածում

«Գոյակ» մշակութային ընկերակցությունը բողոքի ցույց էր կազմակերպել արվեստի աշխատողների սան նախաձեռնում այս անգամ «բյուրոկրատաշարժի» կամ «բյուրոկրատացումի» տեսքով: Երևադրողների հետ կնքված պայմանագրով «Գոյակի» վարձակալած այս տարածքը հետեւողականորեն վիճարկվում է Արմենմոտոնի կողմից, որին, վերջապես կարգադրությամբ, Խորհրդի ոռոգման բացահայտ անտեսմամբ հանձնվել էր այս տարածքը: Մայիսի 13-ին, ինքնակամ «Գոյակի» պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելով եւ տարածքից վտարելու մասին Խորհրդարանի հայցը, տեսարգիստականը որոշել է բռնկատարել այն եւ պարտադրեցնել «Գոյակին» մեկամսյա ժամկետում ազատել վիճելի տարածքը: Երեկ «միասնական» լրանալու առիթով «Գոյակի» նախաձեռնած ցուցադրությունը ներկայացնում էր արվեստի աշխատողների սան «նախահեղափոխական» խորհրդային երգանի մշակութային անցյալը. «Գոյակի» 7-ամյա գործունեությունը՝ հարեմական եւ օտար մամուլի, այդ թվում հայ իրականությունից արմատախիլ արված «Երկրի» եւ «Ազատության» հրապարակումների լեզվով: Արանց հաջորդում էին մամուլի արձագանքները «տարածանկալի» առնչությամբ. բոլոր թերթերը, ներառյալ ՀՀԸ պաշտոնաթերթը «Գոյակի»՝ կողմին էին, իսկ մայր թերթը՝ «Հայաստանի Հանրապետությունը», առանձնանալով հոյարտ լռությամբ, բացակայում էր: Ցուցադրված էին ՀՀ օրենքներ, Գեն որոշումներ՝ անհարժ գույքի սեփականության տնօրինման մասին, «Գոյակի» իրավունքները հաստատող փաստաթղթեր, վերջապես, կամայականությունն ամրագրող մեծարգիրածի վճիռը, որի վերծանում, անհասկանալի տրամաբանությամբ, հայտնվել էր... Հանկական ԽՍՀ գերբը. հանգամանք, որ, ինչպես ասաց «Գոյակի» նախագահ Արմեն Մանզմանյանը, հիմք է տալիս մերժել «գոյություն չունեցող երկրի» փաստաթուղթը: «Հայց, որը հակասում է վճռին, եւ վճիռ, որը հակասում է հայցին», այսպես էր բնութագրված մեծարգիրածի վճիռը: Իսկ «Կանգ առ, անցորդ, դու հիացմանց լես» ցուցադրությունն ավարտող այս եզրակացության հետ կարելի է եւ միամտորեն առաջարկելով «Անեացիր, անցորդ, դու անորակի ես» տարբերակը:

Համենայն դեպս, «տարածքային վեճն» սպառված չէ, իր իրավունքների պաշտպանության համար մեծարգիրածին պատասխան հայց է ներկայացրել «Գոյակը», որի ինքնակամը ցույց կտա, «Ազգի» պարագայում օրինականության «հաղթանակի նախադեպը կկրկնվի», թե՞ կմնա օդում՝ անպատասխան:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կոնսերվատորիայի շրջանավարտները ներկայանում են սեփական գործերով

Երեկ արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում «Ռուսաստան-Հայաստան» ընկերության նախաձեռնությամբ կազմակերպված համերգ-ցերեկույթը կարելի էր դիտել նույն օրը կոնսերվատորիայում ընթացող պետական քննությունների մի դրվագ: Ուսանողների կատարմամբ հնչեց ավարտական կուրսի ուսանող, Էդուարդ Միրզոյանի սան Ռուբեն Կիրակոսյանի ստեղծագործությունը՝ ջութակի, թավջութակի եւ ֆլեյտայի համար: Կոնսերվատորիայի մեկ այլ երգահան՝ Արտաշես Հովհաննիսյանը (նույնպես Էդուարդ Միրզոյանի սանե-րից), ներկայացավ իր դաշնամուրի պարտիտայով, օրերս «Ամադեուսի» մրցանակին արժանացած Արթուր Մարկոսյանը՝ դաշնամուրի սոնատով, իսկ առաջին կուրսի ուսանողուհի Զառա Սահակյանը՝ Տերյանի խոսքերով գրված վոկալ շարքով:

Խոսելով կոմպոզիցիայի գծով ճնշություն հանդեսող ուսանողների մասին, Էդուարդ Միրզոյանը ուրախալի համարեց նրանց բնորոշ «լուրջ վերաբերմունքն իրենց կոչման նկատմամբ», հոգեւոր սկզբի գերակայությունն ու կախ հանգամանքներից: «Սա բույլ է տալիս լավատես լինել ապագայի նկատմամբ», ասաց նա:

digitised by A.R.A.R.@

ԼՈՒՍԱԲԱՆՎՈՒՄ Է
«ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Մեկօրյա ընդմիջում երկրորդ տուրից առաջ

Վիրահատությամբ նկարկված ֆուտբոլիստը խաղի հերոս

«Եվրոպա-96»-ը հաճելի լարվածության մեջ է պահում միլիոնավոր ֆուտբոլասերների: Այդ թվում նաեւ մեր հանրապետության ֆուտբոլասերներին, որոնք համակ ուշադրությամբ հետեւում են անգլիական մարզադաշտերում ծավալված թեժ պայքարին: Խմբագրությանը ուղղված բազմաթիվ հեռախոսազանգերը դրա ապացույցն են: Մեր ընթերցողները խնդրում են ավելի մանրամասն պատմել խաղերի եւ անդրկուլիսներում կատարվող դեպքերի մասին: Լոնդոնում մեր թերթի հատուկ թղթակից Սուրեն Բաղդասարյանը բավական հետաքրքիր եւ հագեցված տեղեկություններ է տալիս, որոնք ոչ ամբողջությամբ է հնարավոր տեղադրել թերթի էջերում տեղի սղության պատճառով:

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
ՐԱՖՖԻ ՈՍԿԱՆՅԱՆ,
Լոնդոն

Իտալիա-Ռուսաստան 2-1

Վերջերս Իտալիայում հաճախ էր խոսվում այն մասին, թե «Եվրոպա-96-ում» ո՞վ է լինելու գոլ խփող այն անհատը, ով, ինչպես 1982 թ. աշխարհի առաջնությունում (Իսպանիա) Պաոլո Ռոսսին եւ 1990 թ. աշխարհի առաջնությունում (Իտալիա) Տոտո Սկիլաչին, հայտնություն է դառնում: Թվում է 1-ին խաղ տուրը պատասխանն տվեց այդ հարցին: Համեմատաբար «Լացիո» թիմի 27-ամյա հարձակվող Պիերլուիջի Կազիրագին դարձավ 2 գեղեցիկ գոլերի հեղինակ: 5 տարվա ընթացքում նա Իտալիայի հավաքականին մեծ բան չի տվել (29 խաղ, 7 գոլ): Կազիրագին ավելի շատ անգլիական ոճի խաղացող է, քան իտալական: Ֆիզիկական լավ տվյալներ ունեցող այդ մարզիկը նախընտրում է աչքեւին [illegible] պայքարը: Կազիրագին ֆուտբոլային նոր մեցենատներում հանդես է գալու «Յուվենտուսում»: Բոլորը սպասում էին, որ Իտալիայի հավաքականի նոր ամբարձուն կլինի Ֆաբրիցիո Ռավանելլին («Յուվենտուս»), կամ 25-ամյա Էնրիկո Կիեզան («Սամպդորիա»): Ընդ որում Ռավանելլին Իտալիայի հավաքականում անցկացրած 7 հանդիպումներում հասցրել է խփել 5 գնդակ: Մարզիչ Արիգո Սակկին, սակայն, 1-ին խաղում նախապատվությունը տվեց Կազիրագիին եւ չսխալվեց:

Խաղաշրջանից ընդամենը 4 րոպե էր անցել, երբ Պիերլուիջի Կազիրագին տնօրեց մարզասերներին վեր կենալ իրենց տեղերից: Բաց թողած գոլում, անկասկած, իր մեղքն ուներ Ռուսաստանի հավաքականի դարպասապահ Չերչեսովը: Ռուսները վատ չխաղացին: Նրանք նույնիսկ գնդակին ավելի շատ էին տիրում, քան իտալացիները, սակայն գոլերը դանդաղ էին զարգանում:

Իտալիայի հավաքականը գոհ էին, բայց արժանի հաղթանակ տա-

ռավ եւ հաջորդ փուլ դուրս գալու խնդիրը զգալիորեն հեշտացրեց:

Խորվաթիա-Թուրքիա 1-0

Իտալացի Ջիչերմ Ածոց եւ Յորան Լեչկոփ

Այդ օրը մեծ երեկո էր Խորվաթիայի համար: Ուրախ անկախ երկիր, 1-ին անգամ էր Խորվաթիայի հավաքականը մասնակցում Եվրոպայի առաջնությանը:

Չնայած դրան, թիմի կազմում ընդգրկված են մի շարք տաղանդավոր ֆուտբոլիստներ, որոնք հանդես են գալիս եվրոպական անվանի թիմերում եւ եվրոպական փորձ ունեն: Մասնագետներից շատերը Խորվաթիայի հավաքականին համարում են մրցաշարի գլխավոր ֆավորիտների թվում: Սպասվում էր, որ խորվաթները հեշտությամբ կհաղթեն թուրքերին: Խաղն այնքան էլ տպավորիչ չէր, եւ մեկնարկային հարձակումը խանգարում էր կողմերին վտանգ գործել: Թվում էր հանդիպումը կավարտվի ոչ-ոքի 0-0: Սակայն 85-րդ րոպեին 23-ամյա Գորան Վլաովիչը կենտրոնից ճեղքելով պաշտպանությունը, երկար ուղերթով երշանցեց նաեւ դարպասապահին եւ անվրեպ հարվածով բարձրացրի հաղթանակ բերեց իր թիմին, երջանիկ դարձնելով խորվաթներին: Վլաովիչը 8-րդ խաղն անցկացրեց Խորվաթիայի հավաքականում եւ խփեց 5-րդ գնդակը: Նա հանդես է գալիս Իտալիայի «Պադովա» թիմում:

Անցյալ տարի բելգիացի բժիշկը վիրահատություն ներարկեց Գորան Վլաովիչին, նրա գլխից հեռացնելով ուռուցքը: Խորվաթիա-Թուրքիա խաղին բժիշկը տաղանդավոր հարձակվողի հյուրն էր: Նա հատուկ եկել էր հետեւելու իր հիվանդին եւ դիտելու Գորանի խաղը:

«Ինդիփենդենտ» օրաթերթը Խորվաթիա-Թուրքիա հանդիպման մասին գրեց. «Թուրքերը մեղք էին, որովհետեւ իրենց մակարդակով զգալիորեն զիջելով մրցակցին, այնուամենայնիվ լավ խաղացին: Մեղք էին նաեւ նրանց երկրպագուները, որոնց թիվը քիչ չէր եւ որոնք գալիս էին տալիս մրցողներին: Գնդակը թուրքերի մոտ քիչ էր լինում, բայց նրանց հակագրոհները արագ եւ վտանգավոր էին: Խորվաթներն ավելի դանդաղ, բայց վտանգ էին գործում: Լավագույն խաղացողը Զվոնիմիր Բոբանն էր, որը հասակակիցն էր կազմակերպում իր խաղընկերների գործողությունները»:

«Եվրոպա-96» հովանավորները ոչ միայն գեղեցիկ խաղ են ակնկալում

«Եվրոպա-96-ի» պաշտոնական հովանավորներն են Canon-ը, Carlsberg-ը, Coca-Cola-ն, FUJI FILM-ը, JVC-ին, Master Card-ը, McDonalds-ը, OPEL-ը, PHILIPPS-ը, SNICKERS-ը եւ UMBRO-ն: Ինչպես եւ ԱՄՆ-ի աշխարհի 1994 թ. առաջնությունում, այստեղ եւ հատկապես առանձնանում է Master Card-ը, որը 60 հազար դոլար է հատկացրել բարեգործական նպատակների համար: Ամեն խաղում որոշվում է լավագույն ֆուտբոլիստը, որն իր հանձնողությամբ Master Card-ի հատկացրած համապատասխան գումարը տալիս է մարդասիրական օգնության համար:

Master Card-ը առաջնության արդյունքներով դեպք է որոշի Եվրոպայի հավաքականը:

Canon-ը «Եվրոպա-96»-ի խոշոր հովանավորներից մեկն է եւ հովանավորելու է նաեւ «Ֆրանսիա-98» աշխարհի առաջնությունը: SNICKERS-ը ոչ միայն «Եվրոպա-96»-ի, այլեւ ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի գլխավոր հովանավորներից է:

UMBRO-ն ապահովում է մարզահագուստներով: Նա 1966 թ. Անգլիայի աշխարհի առաջնության հովանավորներից էր: UMBRO-ն մարզահագուստներով ապահովում է Բրազիլիայի, Անգլիայի, Շոտլանդիայի, Իռլանդիայի, Նորվեգիայի հավաքականներին, «Մանչեսթեր Յունայթեդին», «Մանչեսթեր Սիթիին», «Սելթիկին», «Չելսիին», «Նոթինգհեմ Ֆորեսթին», «Էվերթոնին», «Ֆորտունային»: Կարծր ունի Աֆրիկայի, Բրազիլիայի, Անգլիայի, Շոտլանդիայի, Իռլանդիայի, ԿՈՆԿԱԿԱՖ-ի, Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիաների հետ: Պելեն, Գորդոն Բենքսը, Ալան Շիրերը եւ Սթիվ Մաք Մանամանը UMBRO-ի պաշտոնական «դեսպաններն» են:

ՇԱԽՄԱՏ

Իտալիան օլիմպիադայի 106-րդ մասնակիցն է

Եվս մեկ երկիր՝ Իտալիան, հաստատեց իր մասնակցությունը շախմատի Երեւանյան փառատոնին: 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի մասնակից պետությունների թիվը հասավ 106-ի:

Գ. Հ.

2-ական միավորով չորս առաջատար

Հայաստանի շախմատի 56-րդ առաջնության աղյուսակը երեք տուրից հետո 2-ական միավորով գլխավորում են չորս մասնակիցներ՝ գրոսմայստերներ Վլադիմիր Հակոբյանը, Արշակ Պետրոսյանը, միջազգային վարպետ Արմեն Եղիազարյանը եւ ՖԻԴԵ-ի վարպետ Վիգեն Միրումյանը: Երեկ Հակոբյանն ու Պետրոսյանը հաղթանակ կտոնեցին մեմյանց հետ, Եղիազարյանը ոչ-ոքի խաղաց Կարեն Ասրյանի հետ, իսկ Միրումյանը հաղթեց գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանին:

Մյուս հանդիպումներում Սմբատ Լպուտյանը պարտություն մատնեց Տիգրան Նալբանդյանին, Մելիքսեթ Խաչիյանը միավորը կիսեց Արա Մինասյանի հետ:

Գ. Հ.

Հայաստանի առաջնության նվիրված հատուկ տեղեկագիր

Հետաքրքրությունը ներկայումս այս օրերին անցկացվող Հայաստանի շախմատի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի հանդեպ, որի մասնակիցների գերազանց կազմն է համարենք, անչափ մեծ է, ընդ որում ոչ միայն մեր երկրում: Ահա թե ինչու «Շախմատային Հայաստան» ամսագրի խմբագրությունը ամեն օր լույս է ընծայում առաջնությանը նվիրված հատուկ տեղեկագրի համարներ հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով: Տեղեկագրում զետեղվում են օրվա բոլոր պարտիաները, լուսանկարներ, կատականկարներ, մրցաշարի ընթացքը լուսաբանող այլ նյութեր: Ընդամենը լույս կտեսնի հատուկ տեղեկագրի 13 համար:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Ատլանտայում կմեկնարկի վրացի 33 մարզիկ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍ: Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին Վրաստանից կմասնակցի 33 մարզիկ, չնայած հնարավոր է, որ այդ թիվը մեծանա: Սպորտկոմիտեյության ղեկավարների հավաստիացմամբ, կառավարության հատկացրած միջոցները ավելի քան բավարար են եղել մարզիկների նախապատրաստական շրջանը կազմակերպելու համար: Վրաց մարզիկները հանդես կգան հունգարական «Սպորտ-Ակադա» եւ անգլիական «Ռիբոկ» ընկերությունների մարզահագուստներով:

Ատլանտայում խաղերի օրերին գործելու է «Վրացական տունը», որ կներկայացվեն այս երկրի արվեստը, մշակույթը, սպորտը: Բացի այդ ավստրո-հունգարական մի համատեղ ընկերություն նախապատրաստում է տեղեկատվական-զովազդային ալբոմ «Զորջիայից Ջորջիա» վերնագրով: Ավարտվում են նաեւ աշխատանքները 26 րոպեանոց գովազդային տեսաֆիլմի վրա: Հայտնի բանաստեղծ Ջանսուղ Չարկվիանին եւ կոմպոզիտոր Վախտանգ Ազարաշվիլին այժմ ստեղծում են հատուկ երգ վրացի օլիմպիականների համար, որը կհնչի խաղերի հանդիսավոր բացման արարողության ժամանակ:

Համեմատության համար ասենք, որ Հայաստանը այդ խոշոր ասպարեզին կգործուղի 31 մարզիկ:

@rminco
Global Telecommunications

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ
ԱՐՄԻՆԿՈ ԱՅՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է.

✔ էլեկտրոնային փոստ (E-mail)
✔ INTERNET համաշխարհային ցանցի բազայի մուտք
✔ Օպերատիվ ինֆորմացիա ամբողջ աշխարհից Ձեր կոմպյուտերի էկրանի վրա
✔ Հնարավորություն Ձեր մասին տեղեկացնելու ամբողջ աշխարհին

Մեր հասցեն.
Երեւան, Իսահակյան 28, 3 հարկ
✆ 52-63-26, FAX: 28-50-82
E-mail: support@arminco.com

digitised by A.R.A.R.@

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ընտրություններում տանուլ տվողը կդիմի՞ ուժի

Անգլիական ու լեհական թերթերը ռուսաստանյան ընտրությունների մասին

Հինգշաբթի օրվա անգլիական «Ինդիփենդենթ» թերթի առաջին էջի գլխավոր, ինչպես եւ նույն օրվա «Ազգի» վերջին էջի նյութերում միեւնույն մտահոգությունն է արտահայտված. «Ռուսաստանի կյանքի թվացող հանգստության եւ առօրեականության ներքո սուր սառնասրտի լարվածություն, իսկ երբեմն էլ չար դժգոհություն է թաքնված: Օդը ներկված չի էլ ատելությամբ ու քինությամբ: Երբ ընտրությունները երկրում բաժանող անցնեն ու արյունալի բախումների չվերածվեն, դա արդեն կարեւոր արդյունք կլինի, անկախ այն բանից, թե ով կընտրվի նախագահ», գրում է «Ինդիփենդենթի» Մոսկվայի թղթակիցը:

Նույն թերթի նույն համարում հայտնվում է, սակայն, որ Չեչնիայի ղեկավարությանը ամենեւին էլ միեւնույն չէ, թե ով կդառնա Ռուսաստանի նախագահ: Ինչքան էլ զարմանալի չլինի, Չեչնիայի պաշտոնական անձինք, երբ հարցազրույց «Ինդիփենդենթին», մասնավոր զրույցներում հայտնում են, թե Չեչնիայի համար ավելի հեշտ կլինի Կրեմլում գործ ունենալ Բորիս Ելցինի, քան Գենադի Զյուգանովի հետ: Չեչենցիներին Ելցինը լավ ծանոթ է, նրա աչքը Կեկին շատ հաջող է անցել: Իսկ Ռուսաստանի կոմկուսի առաջնորդին Չեչնիայում մարտնչողները չեն ճանաչում եւ չգիտեն, թե ինչ կարելի է նրանից սպասել: «Չեչնիայի ղեկավարությունը մեկ անգամ եւս ապացուցեց եւ դաստիարակ... հավակնությունների Զյուգանովի համար դեմքերի այդպիսի բնութագիր տված անակնկալ կհանդիսանա, եթե ... իր ելույթներում եւ գրերում չինական մոդելը նա որպես նմուշ է ներկայացնում», գրում է անգլիական թերթը:

Լեհական թերթերին էլ է հուզում Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների արդյունքը:

«Ի՞նչ կպատահի, երբ հաղթի Զյուգանովը», «Կդիմի՞ արդյոք Ելցինն ուժի օգնության, որ Կրեմլում մնա», «Ո՞վ է արդյոք նա այդպես վարվի», հարցնում են Վարշավայի դիտորդները: Բոլորն էլ համաձայն են, որ Գենադի Զյուգանովի հանրահայտությունը նույն արմատներն ունի, ինչ եւ մյուս հետկոմունիստական երկրների նախկին կոմունիստները: Այն բացատրվում է ծաղկանց հիասթափությամբ, որոնք ամենից շատ են կորցրել կոմունիզմի անկման հետեւանքով, առաջացել է խնամակալական պետության նկատմամբ ունեցած կարոտից, առօրյա կյանքի դժվարություններից: Սակայն, լեհերի կարծիքով, նմանությունն այստեղ ավարտվում է: Վարշավայում այժմ հանրահայտ է դարձել «Վպրոչե» թերթի կողմից ընթացող մեջ դրված հետեւյալ առասպելը. «Հետկոմունիստ Զյուգանովի ու հետկոմունիստ Կվասնեւսկու տարբերությունը նույնն է, ինչ եւ էլեկտրական ու խոհանոցային աթոռների միջեւ»: Բացի այդ, լեհերի կարծիքով «Կվասնեւսկին Եվրոպայի կողմն է նայում, իսկ Զյուգանովը՝ անցյալ»: Հայտնի միջազգային մեկնաբան Լեոպոլդ Ունգերը գրում է. «Երբ Զյուգանովը խոսում է, թե ինքը նույն կերպ է մտածում, ինչ եւ Կվասնեւսկին, ապա կկորցներ ձայների կեսը»: «Վպրոչե» թերթի խմբագիր Ադամ Միխնիկը նշում է, որ Ռուսաստանի մտավորականությունը նույն երկընտրանքի առջեւ է հայտնվել, ինչ եւ ինքը Լեհաստանի նախագահական ընտրություններում. ընտրե՞լ առաջին փուլում այնպիսի թեկնածուի օգտին, որը հաղթելու ոչ մի հնարավորություն չունի, թե՞ ընտրել չարյաց փոքրագույնին: Միխնիկը խոստովանում է, թե Լեհաստանի ընտրություններում ինքը ոչ Կվասնեւսկուն է ցանկացել եւ ոչ էլ Վալենսային, սակայն երկրորդ փուլում այնուամենայնիվ Վալենսայի օգտին է ընտրել, չուզենալով հետկոմունիստների թեկնածուին ընտրել: «Սակայն Զյուգանովը հետկոմունիստ չէ: Նա կոմունիստ է, որը խոսում է մեծառուսական կայսերական շովինիզմի լեզվով», նախազգուշացնում է Ադամ Միխնիկը: «Իսկ Ելցինը համարձակ քաղաքական գործիչ է, որը ոչնչից չի վախենում: Բացառված չէ, որ ընտրությունները տանուլ տալու դեպքում նա բռնության կդիմի, ուժային լուծման դիմել եւ օրինակի համար կոմկուսն օրենքից դուրս կհայտարարի: Այդ ժամանակ արդեն Ելցինի հաղթանակը ողբերգություն կդառնա Ռուսաստանի ժողովրդավարության համար», եզրակացնում է «Վպրոչե» թերթի գլխավոր խմբագիրը:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Երեւանում երդում են տալիս ռուսաստանյան զինվորները

Հունիսի 12-ին, Ռուսաստանի Դաշնության պետական ինքնիշխանության հռչակագրի ընդունման օրը, տոնական էր ՌԴ զինված ուժերի Քանաքեռի Ալեքսանդր Նեւսկու շքանշանակիր մոտոհրաձգային զորամասը: Այստեղ էին եկել պատերազմի վետերաններ, զինվորների ծնողներ, հասարակայնության բազմաթիվ ներկայացուցիչներ: Այդ օրը իրենց երդումը տվեցին զորամասի նորակոչիկները, որոնց մեծ մասը Հայաստանում բնակվող ռուսաստանցիներն են:

Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորախմբի հրամանատարի առաջին տեղակալ գեներալ-լեյտենանտ Բորիս Դյուկովն ընթերցեց զորախմբի ռազմական խորհրդի ողջույնի դիմումը անձնակազմին, քաղաքացիական անձնակազմին ու նրանց ընտանիքների անդամներին՝ ՌԴ ազգային տոնի առթիվ: Միլիոնավոր ռուսաստանցիների համար այս նշանավոր օրը դարձել է Ռուսաստանի վերածննդի խորհրդանիշը, նրա իբրեւ ազատ, ժողովրդավարական պետության կայացման խորհրդանիշը: Մեզ բոլորիս պետք է ուժեղ ու կայուն Ռուսաստան, որը վստահորեն քայլում է ժողովրդավարական բարեփոխումների ուղիով, ասվում է ուղերձում, որը ստորագրել է Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորախմբի հրամանատար գեներալ-գնդապետ Ֆյոդոր Ռեուտը:

Ռուսաստանը եղել է, է եւ կլինի, անկախ, ինքնիշխան պետություն, եւ դա մեծապես կախված է իր զինված ուժերից, ասաց Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Անդրեյ Ուրնովը:

Հայ-ռուսական բարեկամության մասին խոսեց «Հայաստան-Ռուսաստան» ընկերության նախագահ, պրոֆեսոր Վլադիմիր Գրիգորյանը:

Ներկաներին ողջունեց շքանշանակիր զորամասի հրամանատար գնդապետ Լեւ Խոխլովը: Զորամասը ձեւավորվել է 1941 թ. դեկտեմբերի 29-ին, 1942 թ. մայիսից մինչեւ 1945 թ. մայիսի 9-ը մասնակցել է Հայրենական մեծ պատերազմին, 1944 թ. հոկտեմբերի 22-ին Բելոռուսիայի Վիտեբսկ քաղաքի ազատագրման ժամանակ պարգեւատրվել է Ալեքսանդր Նեւսկու շքանշանով:

Շնորհավորելով երիտասարդ զինվորներին ու նրանց հրամանատարներին երդման արարողության ու ՌԴ ազգային տոնի առթիվ, Հայաստանի պաշտպանության փոխնախարար, գնդապետ Աստվածատուր Պետրոսյանը նշեց, որ ընդհանուր շահեր ունեցող Հայաստանն ու Ռուսաստանը դաշնակից պետություններ են, իսկ երկու երկրների բանակների մարտական համագործակցությունը անվտանգության ու խաղաղության երաշխավորն է: Մեզ պատիվ ու պատասխանատվություն է վիճակվել պաշտպանելու մեր ընդհանուր սահմանները՝ Հայաստանի ու Ռուսաստանի սահմանները, ասաց փոխնախարարը:

ՀՀ զինված ուժերի հրամանատարության, հանրապետության պաշտպանության նախարարության ղեկավարության անունից գնդապետ Ա. Պետրոսյանը Քանաքեռի զորամասի հրամանատարությանը հանձնեց հուշանվեր՝ Հայաստանի Հանրապետության փայտի վրա փորագրված պետական զինանշանը:

Հնչում է հրամանատարի հրամանը. «Անցնե՛լ երդման արարողությանը»: Նորակոչիկները հավատարմության ու բարեխիղճ ծառայելու երդում են տալիս:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

ԱՀԱԶԱՆԳ

Բագրատաշենում ձերբակալված է ադրբեջանցի լրտես

ԻՋԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ժողովրդի մեջ տարածված այն խոսակցությունը, թե Հայաստանում շրջում են հայախոս ազերի-թուրքեր՝ տարբեր նպատակներով, պարզվում է, անհիմն չէ:

Դեռեւս մարտ ամսին Տավուշի մարզային ԱԳ վարչությունում օպերատիվ տվյալներ էին ստացվել այն մասին, որ Ադրբեջանի Ղազախի եւ Թովուզի շրջաններից այդ երկրի հակահետախուզության առանձին գործակալներ, հիմնականում «Գորշ գայլեր» կազմակերպության անդամներ, հայկական եւ վրացական կեղծ անձնագրերով շրջում են ՀՀ տարբեր շրջաններում եւ քաղաքներում:

ԱԳ վարչության օպերատիվ բաժնի եւ ներքին բաժինների համապատասխան ծառայությունների զգոնությունը արդյունք տվեց. հունիսի 5-ին, ժամը 6-ի սահմաններում Նոյեմբերյանի Բագրատաշեն գյուղի տարածքում բռնվել եւ ԱԳ բաժանմունք է բերվել Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի Ռաֆիկ Բեսիր-օղլի Քերիմովը (ծնված 1963 թ., Քերիզլի գյուղում): Ըստ նրա հայտարարության, նա «տուն» էր վերադառնում Երեւան եւ Գյումրի կատարած «այցելություններից»: Ամբողջ «ուղեւորության» ընթացքում Քերիմովին ուղեկցում էր Վրաստանի քաղաքացուհի Նասալյա Մեսխին: Ինչպես տեղեկացրին ԱԳ մարզային վարչությունում, դեպքի առթիվ կատարվում է նախաքննություն:

UNDP

UNDP/Armenia requires the services of 4 uniquely skilled individuals to implement a three year **Internet project /ARM/96/002/**. Successful candidates will be asked to serve as members of a dynamic project team tasked with the creation, development and maintenance of advanced network services.

Project Coordinator
Requirements:
- Excellent management skills
- Experience in working with International and national agencies
- Dynamic interpersonal/communications skills
- Familiarity with computer networks/network systems /Internet/
- Knowledge of English essential

Operations Manager
Requirements:
- Experience in Networks Operations /LAN, WAN/
- Experience in procurement/logistics
- Experience in administering UNIX systems, IP networks
- Excellent managerial/adminidtrative skills
- Strong interpersonal skills

Network Systems Administrator
Requirements:
- Experienced UNIX systems administrator /Solars, BSDI/
- Experience in configuring IP networks services /SMTP, SNTP, NNTP, DNS, BIND/
- Experience in implementing and maintaining Internetworks
- Experience with configuring and maintaining Cisco routers /TCP/IP, IPX, NT routing/

Networks Services Developer
Requirements:
- Experience with maintenance of IP/IPX LANs
- Experience with maintenence of heterogeneous operating systems /Win' 95, NT, UNIX./
- Experience with designing and implementing relational databases /ORACLE/
- Experience in authoring WWW databases /HTML, Java/

Please send your CV's c/o UNDP Armenia by Monday, 12:00, 17 June 1996. Successful candidates will be asked to return for a interview.

UNDP Country Office in Armenia-14 Karl Liebknecht str.
tel. 56 03 40/ 58 31 94/ 56 60 73/ 58 92 75; AT&T fax: 15 14 52;
e-mail: unarm@arminco.com

Կազմակերպությունը
ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է
գերմանական
արտադրության A4
ֆորմատի թուղթ եւ
ֆաքսի թուղթ:
Հեռախոսներ
23-71-76, 23-29-95

SHARM

«SHARM»-ը ներկայացնում է
հունիսի 21-ին եւ 22-ին
Առաջին անգամ Երեւանում
Մարզահամերգային համալիրի համերգային դահլիճում
ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊՐԵՍՆՅԱԿՈՎԻՆ
իր շոու ծրագրով
Տոմսերը վաճառվում են ՄՀՀ-ի, օպերայի եւ
ֆիլհարմոնիայի տոմսարկղերում: Հեռ. 56-55-57

AAX ԱՅԱՔՍ
ֆիրմա
ՀՈՒՆԻՍԻ 22-ից առաջարկում է
տուրիստական ուղեւորություններ եւ հաճելի
ծովափնյա հանգիստ
ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ
(ԿԻՊՐՈՍ)
Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ
բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Հաճելի ժամանց բոլոր փարիքների համար
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի թանկարժեք վայրերով
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Նոյյան Տապան» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դաշտ 69149. Պատվեր 2113 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 06. 1996 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@